

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association
Genel Merkez / Central Office

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞI DERGİSİ

THE JOURNAL
OF SCHOOL COUNSELING

Aralık/December 2024, Cilt/Vol 7 Sayı/No 2

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association
Genel Merkez / Central Office

ISSN: 2667-4009

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLIĞI DERGİSİ
JOURNAL OF SCHOOL COUNSELING

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınıdır
Publication of Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

**Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Adına Sahibi/
Owner on Behalf of the Turkish Psychological Counseling and Guidance Association**
Mesut Yıldırım

Baş Editör/Editor-in-Chief
Doç. Dr. Gökhan Atik

Editör/Editor
Doç. Dr. Nesime Can Angın

Editör Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Arif Özer, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. A. Stephen Lenz, Texas A&M Üniversitesi San Antonio
Prof. Dr. Baki Duy, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek Gençtanırım Kurt, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Joshua C. Watson, Texas A&M Üniversitesi–Corpus Christi
Prof. Dr. Ragıp Özyürek, İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Şerife Işık, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Evrim Çetinkaya Yıldız, Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz Gültekin, Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Eşkisü, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Yağmur Soylu, Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serkan Denizli, Ege Üniversitesi
Dr. Karisse A. Callender, Marquette Üniversitesi

Teknik Düzenleme/Technical Editing
Doç. Dr. Gökhan Atik ve Doç. Dr. Nesime Can Angın

Yayın İdare Merkezi Adres-Tel./Publication Management Center Address- Phone
Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Öncebeci Mah. Umut Sok. No.50/4 Kolej/ANKARA Tel: 0312 430 3674
Dergi Web Sayfası/Journal Web Page
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/opdd>

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association
Genel Merkez / Central Office

İÇİNDEKİLER

Açık Erişim

TABLE of CONTENT

Open Access

Makaleler/Articles	Sayfa/Page
Editörlerden/From Editors	ii
ARAŞTIRMA MAKALELERİ/RESEARCH ARTICLES	
Çocukluk Döneminde Sosyal Faaliyetlerin Seçiminde Ebeveynlerin Karar Verme Süreci An Examination of the Process of Directing Parents' Children to Extracurricular Activities Osman OCAKÇI, İzzet BAT, Rümeysa MORAL, Murat KABADAŞ ve Deniz GENÇTOPRAK	23-47
Pozitif Psikoloji Temelli Erdemler ve Karakter Güçleri Bağlamında "Umudunu Kaybetme" Filminin Analizi Analysis of the Movie "The Pursuit of Happiness" from the Perspective of Virtues and Character Strengths in the Context of Positive Psychology Ramazan DEMİR, Abdülkadir TOPRAK, Kenan TEL, Ali AKYÜZ ve Türkan ATEŞ ERDEM	48-69

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association
Genel Merkez / Central Office

EDİTÖRLERDEN

Açık Erişim

FROM EDITORS

Open Access

Değerli meslektaşlarımız ve okurlarımız,

Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisinin yedinci cildinin ikinci sayısını yayımlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu sayımızda alanımızdaki akademisyen ve çalışanlarımıza katkı sağlayacağını düşündüğümüz iki adet makale yer almaktadır. “Çocukluk Döneminde Sosyal Faaliyetlerin Seçiminde Ebeveynlerin Karar Verme Süreci” ve “Pozitif Psikoloji Temelli Erdemler ve Karakter Güçleri Bağlamında Umudunu Kaybetme Filminin Analizi” isimli çalışmaların incelenmesi sürecinde emeği geçen tüm hakemlere teşekkür ederiz.

Sonraki sayımız için siz değerli meslektaşlarımız ve okuyucularımızın desteğini beklediğimizi belirtmek isteriz.

Saygılarımızla.

Baş Editör

Doç. Dr. Gökhan Atık

Editör

Doç. Dr. Nesime Can Angın

Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi – 2024, 7(2)

Çocukluk Döneminde Sosyal Faaliyetlerin Seçiminde Ebeveynlerin Karar Verme Süreci

An Examination of the Process of Directing Parents' Children to Extracurricular Activities

Osman Ocağcı¹, İzzet Bat², Rümeyisa Moral³, Murat Kabadaş⁴, Deniz Gençtoprak⁵

Öz. Bu araştırmanın amacı dört-on yaş aralığında çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarını ders dışı faaliyetlere yönlendirme sürecinin incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi ve araştırmanın deseni olarak fenomenoloji kullanılmıştır. Çalışma grubunu Ordu ili Altınordu ilçesinde okul öncesi ve ilköğretimde çocuğu bulunan 48 ebeveyn oluşturmaktadır. Araştırma verilerine altı gün boyunca beş farklı okulda ebeveynlere açık uçlu sorular sorularak ulaşılmıştır. Ebeveynlerin verdikleri cevaplar betimsel ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Yapılan görüşmelerde ebeveynler ders dışı faaliyetleri sosyal, kültürel, sportif, sanatsal ve akademik faaliyet olarak görmekte, bu faaliyetlerin çocuğun sosyal, duygusal, bilişsel ve bedensel gelişimini destekleyeceğini ifade etmektedirler. Bunun yanında ebeveynlerin çocuklarını ders dışı faaliyetlere yönlendirme sürecinde farklı kriterlerinin olduğu, ders dışı faaliyetlere yönlendirme sürecinde maddi, ulaşım, güvenlik vb. sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak ebeveynler, çocuklarını ders dışı faaliyetlere yönlendirirken çocukların katılım hakkını gözetmelidir. Bu süreçte, okul ve diğer kurumların ders dışı faaliyetleri desteklemesi önemlidir. Ayrıca, ebeveynler ve öğrencilere yönelik rehber niteliğinde tanıtıcı içerikler hazırlanarak, ebeveynlerin bu faaliyetleri tanınması ve sağlıklı karar verme süreçlerinde etkili olmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler. Ders dışı faaliyetler, ebeveynler, karar verme, katılım hakkı, çocuk hakları.

Abstract. The aim of this study was to examine the process by which parents with children between the ages of four and ten directing their children to extracurricular activities. In this study, qualitative research method and phenomenology were used as the research design. The study group consisted of 48 parents with preschool and primary school children in Altınordu district of Ordu province. The research data were obtained by asking open-ended questions to parents in five different schools for six days. The answers given by the parents were analyzed by descriptive and content analysis. In the interviews, parents see extracurricular activities as social, cultural, sportive, artistic and academic activities and state that these activities will support the social, emotional, cognitive and physical development of the child. In addition, they stated that parents have different criteria in the process of directing their children to extracurricular activities and that they experience problems such as financial, transportation, security, etc. in the process of directing their children to extracurricular activities. As a result, parents should consider the children's right to participate when directing their children to extracurricular activities. In this process, it is important for schools and other institutions to support extracurricular activities. In addition, introductory content that is a guide for parents and students should be prepared so that parents can get to know these activities and be effective in making healthy decisions.

Keywords. Extracurricular activities, parents, decision-making, right to participation, children's rights.

Osman Ocağcı, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: dilaosman@gmail.com. 0009-0005-3444-6267

İzzet Bat, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: izzetbat@hotmail.com. 0009-0008-2898-4415

Rümeyisa Moral, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: rumeysasymn@gmail.com. 0000-0003-4639-4589

Murat Kabadaş, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: murat.kabadas@hotmail.com. 0009-0009-8291-4108

Deniz Gençtoprak, Altınordu İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, Ordu, Türkiye. E-posta: seagirl4@gmail.com. 0009-0007-4772-8196

Geliş/Received: 09 Ekim 2024/09 October 2024

Düzeltilme/Revision: 18 Kasım 2024/18 November 2024

Kabul/Accepted: 12 Aralık 2024/12 December 2024

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

Okulöncesi dönemden başlayarak çocukların gelişimini desteklemek, çocuğa bakmakla yükümlü olan ebeveynlerin ve eğitiminden sorumlu öğretmenlerin ders dışı faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmaları önemlidir. Spor, sanat, müzik, drama, doğa etkinlikleri ve sosyal sorumluluk projeleri gibi faaliyetler bireylerin sadece akademik değil, aynı zamanda kişisel gelişimlerine de katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Ders dışı faaliyetler öğrencilerin fiziksel ve zihinsel yetilerinin okul ortamı içinde veya dışında bütünsel gelişimini kolaylaştıran yapılandırılmış ve rutin çabaları kapsayan, eğitimin ayrılmaz bir bileşenini oluşturur. Ders dışı faaliyetler genel olarak üçe ayrılmıştır. Bunlar; dersleri pekiştiren formal eğitimi tamamlayan ödev, proje, sınavlara hazırlık çalışmaları, belirli gün ve haftaların kutlanması, çevre-okul gezileri gibi faaliyetler, bir diğeri öğrencinin istediği gibi kullanabildiği, kişiliğinin gelişimine katkı sunan, yaşadığı toplumu tanımasını sağlayan sportif, sanatsal, kültürel etkinlikler ve sokak etkinlikleri, bayram etkinlikleri, ekonomik katkı için yapılan işler, meslek kazanmak için yapılan okul dışı faaliyetlerdir (Köse, 2013).

Çocukların toplumsal deneyimlemelerinde boş zamanlarını değerlendirme biçimleri önemlidir (Güçlü, 2012). Okul dışı sosyal, kültürel ve sportif sanatsal faaliyetlere ilişkin yapılan çalışmada spor yapan öğrencilerin yaşam kalitelerinin yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir (Yayan ve Altun, 2013). Sınıf içi öğrenmeleri destekleyen okul dışı öğrenmelerin, taşıdığı zorluklara rağmen öğrencilerin tüm gelişim alanları üzerinde çok yönlü katkıları olduğu ve Milli Eğitim Şuralarında da sıklıkla vurgulanan “okul ile yaşamı ilişkilendirme” noktasında önemli bir işleve sahiptir (Sözer, 2015). Genel olarak okul dışı öğrenme ortamlarının küçük çocuklarda öz düzenlemeyi geliştirdiği, kaba motor gelişim desteklediği, beslenmeyi iyileştirdiği, bilişsel gelişimi desteklediği, akademik performansı, konsantrasyonu ve özgüveni artırdığı söylenebilir (Cooper, 2015). Okul dışı öğrenme ortamlarında planlanan ders dışı faaliyetler eğitim-öğretim sürecinin okul içinde ulaşamadığı bireylerin gelecekteki yaşamlarına etki edecek davranışların kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır (İpşiroğlu, 1990; akt. Balcıoğlu, 2013).

Çocuğun bakımından sorumlu aile bireylerinin en çok ihtiyaç duyduğu konular; verimli ders çalışma yöntemleri, çocuklarda sağlıklı iletişim kurma yolları, oyunun önemi ve boş zamanın değerlendirilmesi olduğu görülmüştür (Arıkan, 2007). Ebeveynlerin çocukların yaşına uygun ihtiyaçlarının farkında olması, bu

ihtiyaçların karşılanmasına yönelik tutumlarının olması, çocukların topluma hazırlanması ve uyum becerilerinin geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu durum çocukların eğitim, sosyal beceriler, toplumsal bilinç, öz disiplin, fiziksel ve duygusal sağlık, özgüven gibi becerilerini destekler (Musaağaoğlu, 2004). Çocukların sadece topluma hazırlanması değil, ayrıca çocukların yetenek ve kişilik özelliklerinin farkına varılmasında ebeveynlerin tutumu önemlidir (Demir ve Karabacak, 2017).

Çocuğun boş zamanının organize edilmesine yönelik Türkiye’de yapılan araştırmalarda ailelerin ekonomik, psikolojik ve sosyolojik yarar bakımından çocuğun değerinin olduğu, bu yararların ailelerin boş zamanlarının değerlendirilmesine ilişkin aile tutumlarını etkilediği sonucuna varılmıştır (Kağıtçıbaşı, 1993, 2012; Kağıtçıbaşı ve Ataca 2005). Lam ve Wong (1997) ebeveynlerin ders dışı programlara yönelik tutum ve algılarını anlamının önemli olduğunu ileri sürmektedir.

Çocuğun boş zamanlarının verimli olarak değerlendirmesi ailede başlamaktadır (Tezcan, 2012). Ebeveynlerin sosyal, ekonomik ve kültürel birikimleri, aile tipleri (Mayer vd., 2012) çocuklarının serbest zaman etkinliklerine katılımını etkilemektedir (Frones, 2009). Nüfus artışıyla beraber ailelerin apartman ve sitelerde yaşaması her yaşam alanının çocuklara hitap eden oyun alanı imkanı sağlamaması, sokak, bahçe ve park gibi açık alanların güvenli bulunmaması sebebiyle, ebeveynler çocuklarını kapalı alanlara yönlendirmektedir (Tunca, 2012).

Gelişmiş ülkelerde çocuk sayısının azlığına rağmen boş zamanların değerlendirilmesi çocuk ekseninde olmaktadır. Bunun için kısıtlı zaman olsa dahi ebeveynler yazlık alanlar veya etkinlik salonlarını değerlendirmektedirler (Gilles, 2009). Gelişmekte olan ülkelerde çocuk işçiliği oranının (%16) yüksek seviyede olması, küreselleşmenin etkisiyle ders dışı serbest zamanın değerlendirilmesinde sosyo-ekonomik statü ve cinsiyet açısından ortaya çıkan eşitsizlikleri göstermektedir (Frones, 2009).

Türkiye’de yetişkinler çocuklara kendi fikirleri ve görüşleri doğrultusunda bazı sınırlar çizmektedir. Bu durum ise çocukların katılım hakkını etkilemektedir (Canbulut, 2014; Erbay, 2013). Çocuk katılımını birçok boyut üzerinden ele alan Çakırer-Özservlet (2016) çalışmasında çocuk katılımının yetişkinlerin desteği olmadan sağlanamayacağını ifade etmiştir. Avcı ve Akar Gençler (2017) ebeveynlerin gözünden çocuğun kendi yaşamına katılma hakkını incelemiştir.

Araştırma sonunda ebeveynlerin farklı ortam ve koşullarda veya çocuklar ile ilgili konularda katılım derecelerinin farklılaşarak bir konuda katılımcı olan ebeveynlerin başka bir konuda ise katılım karşıtı ifadelere yer verdikleri görülmüştür.

I. Çocuk Hakları Kongresi’nde Süt (2011) şu şekilde bir konuşma yapmıştır;

“Büyükler, anne babalar her konuda her şeyi çok iyi bildiklerini düşünüyorlar ve bu yüzden çocuklarıyla ilgili kararlar alırken kimseye danışmadıkları gibi biz çocuklara da sormuyorlar. Ama bu arada, bizim en iyi şekilde yetişmemizi, kendi kararlarımızı alabilen, kendine güvenen bireyler olmamızı istiyorlar. Bizze hiçbir şey sormadan bu nasıl olacak? Aileler, çocuklarımızı etkinliklere, kurslara göndermek konusunda yarış halinde. ‘Bu etkinliğe katılmak ister misin?’ ya da ‘Sen hangi etkinliklere katılmak istersin?’ diye sormuyorlar. Gönderdikleri etkinlikle ya da kursla ilgili yeteneğimiz var mı, onu da hiç düşünmüyorlar. Aileler, çocuklarına sormadan aldıkları kararlarla belki de çocuğun başarılı ve mutlu olmasını engellemiş oluyor. Çünkü bu kararlar çocukların hayata bakışını ve mesleğini belirliyor. Kendi mesleğini seçmek, bir çocuğun en doğal hakkı değil mi?.....” (I. Çocuk Hakları Kongresi, 2011, s.161)

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1989) çocukların serbest zaman değerlendirmeleri ile ilgili 31. maddede şöyle bir ifade bulunmaktadır: *“Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerinde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar.”*(s. 8). Yine aynı maddede *“Taraf Devletler, çocuğun kültürel ve sanatsal yaşama tam olarak katılma hakkını saygı duyarak tanırlar ve özendirirler ve çocuklar için, boş zamanı değerlendirmeye, dinlenmeye, sanata ve kültüre ilişkin (etkinlikler) konusunda uygun ve eşit fırsatların sağlanmasını teşvik ederler”* (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1989, s. 8).

Çocukluk çağı eğitim bilimi ve politikaları birçok ülkede okul dışı öğrenme etkinliklerinden etkilenmiştir (Lee-Hammond, Waller 2014). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2023 Eğitim Vizyonu’nda da okul dışı öğrenme ortamlarına vurgu yapılmış, bu kapsamda okul dışı öğrenme faaliyetlerine eğitim programlarındaki kazanımlarda yer vermiştir (Avcı ve Gümüş, 2020).

Türkiye’de okullarda ders dışı sosyal etkinlikler, Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim ve ortaöğretim kurumları sosyal etkinlikler yönetmeliğine bağlı olarak yürütülmektedir. Yönetmeliğe göre *“Sosyal etkinlik; öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarını ile her türlü gezi, yarışma, yayım, gösteri, tiyatro, spor, münazara ve benzeri diğer*

etkinlikleri kapsar. Öğrenci kulübü; Öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda okul içi ve okul dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan gruplardır. Toplum hizmeti; öğrencilerin, yaş ve bilgi seviyesine uygun olarak her türlü toplum ve çevre sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla yapacakları çalışmaları ifade eder.” (MEB, 2017, s.2).

Okul öncesi bireyin kendini tanımaya başladığı dönemdir. Rehberlik ve psikolojik danışma uygulamaları okul öncesi dönemden itibaren özenle yürütülmelidir (Yeşilyaprak, 2016). Milli Eğitim Bakanlığı rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yönetmeliğinde okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bireylerin ihtiyaçları ve gelişim özellikleri dikkate alınmıştır. Buna göre; *“Okul öncesi dönemde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; çocuğun kendini tanıması, sosyalleşmesi, özgüven geliştirmesi, sınırlarını keşfetmesi, okula uyum sağlaması, okula ve öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmesi, yetenek ve ilgi alanları hakkında farkındalık kazanması amacıyla yürütülür. İlkokul kademesinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; öğrencinin okula uyum sağlaması, eğitim ortamlarına ve öğrenmeye yönelik olumlu tutum geliştirmesi, öğrenmeyi öğrenme ve öğrendiklerini aktarmaya yönelik bilişsel beceriler kazanması, kendini tanıması, özgüven geliştirmesi, duyguları tanıma ve ifade etme, arkadaş edinme, problem çözme gibi becerileri kazanması amacıyla yürütülür” (MEB, 2020, s. 6).*

Bu kapsamda ders dışı faaliyetleri ebeveynler açısından incelemek, ebeveynlerin ders dışı faaliyetlere bakış açılarını ortaya çıkarmak, ders dışı faaliyetlerin tercih edilme nedenlerini ve ders dışı faaliyetlerde karşılaşılan sorunları ebeveynler açısından ortaya koymak amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Ebeveynler ders dışı faaliyetleri nasıl tanımlamaktadırlar?
2. Ebeveynler açısından ders dışı faaliyetlerin çocuklara katkısı var mıdır? Varsa ne tür katkısı vardır?
3. Ebeveynlerin, çocuklarını ders dışı faaliyetlere gönderirken, herhangi bir kriterleri var mıdır? Varsa bu kriterler nelerdir?
4. Ebeveynlere göre ders dışı faaliyetlere hangi yaş grubunda başlanmalıdır?
5. Ebeveynler, çocuklarının ders dışı faaliyetlere ulaşabilmesi veya bu faaliyetler esnasında herhangi bir sorunla karşılaşıyorlar mı? Varsa bunlar ne tür sorunlardır?

YÖNTEM

Bu çalışmada bir konunun detaylı anlam kazanması ve incelenmesi için nitel araştırma yöntemi ve araştırmanın deseni olarak da fenomenoloji kullanılmıştır. Fenomenoloji farkında olduğumuz fakat ayrıntılı bilgi sahibi olunmayan olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ebeveynlerin görüşme sorularına verdiği cevaplardan ders dışı faaliyetin algılanma şekli, ders dışı faaliyetlerin çocukların gelişimine katkısı, ders dışı faaliyetlerde karar verme sürecini etkileyen faktörler, ders dışı faaliyetlere başlatılma yaşı ve ders dışı faaliyetlerde karşılaşılan sorunları ayrıntılı ortaya koymak amacıyla bu desen tercih edilmiştir.

Araştırma Grubu

Bu araştırmada amaçlı örneklem türü olan ölçüt örneklem kullanılmıştır. Ölçüt örneklemde ölçütler daha önce belirlenmiş bir dizi ölçüte karşılık gelen durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada ölçüt olarak Ordu il merkezinde 2023–2024 öğretim yılında okulöncesi ve ilkokul çağında 4–10 yaş aralığında çocukları bulunan gönüllü ebeveynler olarak belirlenmiştir. Araştırmada ebeveynlerle yüz yüze derinlemesine görüşme yapılmıştır. Araştırmaya 48 ebeveyn katılım göstermiştir. Görüşmeye gönüllü olarak katılan ebeveynler V1, V2, V3... V48 şeklinde kodlanmıştır. Görüşme yapılırken demografik sorular sorularak katılımcıların özellikleri belirlenmiştir. Katılımcılara ait kişisel bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubundaki ebeveynlere ilişkin bilgiler

Değişkenler	<i>n</i>	%	
Eğitim Durumu	İlkokul	1	2.10
	Lise	17	35.41
	Üniversite	30	62.5
Meslek	Kamu Çalışanı	16	33.33
	Serbest Meslek	1	2.08
	Ev Hanımı	26	54.16
	Özel Sektör	5	10.41
Çocuğun yaş grubu	4–5 Yaş	25	52.08
	6–10 Yaş	23	47.92
Ekonomik Durum	Düşük	1	2.08
	Orta	27	56.25
	İyi	19	39.59
	Çok iyi	1	2.08

Veri Toplama Araçları

Araştırmada ebeveynlere kişisel özellikleriyle (çocuğun yaşı, eğitim düzeyleri, ekonomik durumları ve meslekleri) birlikte açık ve kapalı uçlu soruların yer aldığı ebeveyn görüşme formu oluşturulmuştur. Veri toplama sürecinde ebeveynler ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Ebeveyn görüşmeleri okullarda gerçekleştirilmiştir. Ebeveynlere yöneltilen görüşme formundaki sorular şu şekildedir: 1. Ders dışı faaliyetler size neyi/neleri ifade etmektedir? 2. Ders dışı faaliyetler çocuğunuza nasıl katkı sağlar? Açıklayınız. 3. Ders dışı faaliyetlere karar verirken neleri dikkate alırsınız? 4. Sizce ders dışı faaliyetlere çocuklar ne zaman başlatılmalıdır? 5. Çocuğunuzu ders dışı faaliyetlere gönderirken herhangi bir sorun/engelle karşılaştınız mı? Açık ve kapalı uçlu sorular araştırmaya katılan ebeveynlerin düşünce, duygu, inançlarının neler olduğunun açıklamasına olanak tanıyan sorulardır (Ekiz, 2009).

İşlem

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla çeşitli önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, ebeveynlere yöneltilen sorular, bir akademisyen ve dört psikolojik danışman tarafından incelenmiş, uzman görüşleri alınmıştır. Ayrıca, araştırma öncesinde 13 ebeveynle, ebeveyn görüşme formu ile ön görüşmeler yapılmıştır. Akademisyen ve uzman psikolojik danışmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda sorular üzerinde gerekli düzeltmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yürütülmesi için Ordu Üniversitesi'nden etik kurul izni (Tarih ve Sayı: 06.07.2023-2023-163) alınmıştır. Araştırmacılar tarafından önceden ölçütleri belirlenmiş yaş aralığında okulöncesi ve ilkokul kurumlarına gidilerek ebeveynlere ulaşılmıştır. Ebeveynlere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, gönüllü olan ebeveynlerle görüşme yapılarak araştırmaya dahil edilmiştir. Ebeveynlerle görüşme süreci üç uzman psikolojik danışman tarafından bireysel olarak sürdürülmüştür. Ayrıca çalışmaya katılan ebeveynlerden onay alma, ebeveynlerle süre sınırlandırması olmadan etkileşimde bulunma ve doğrudan alıntılarla iç geçerlik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini artırmak için veri toplama aracı ve süreci, analizin yapılma şekli, çalışma grubu, uygulama süreci ve araştırmada kullanılan yöntemle ilişkin açıklamalar yapılmıştır (Aydın, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yine araştırmanın iç ve dış güvenilirliği için elde edilen veriler araştırmacılar tarafından yorum yapılmadan sunulmuş, veriler arasında tutarlılığa bakılarak uygun şekilde tartışılmış, elde edilen veriler araştırmacılarca kodlara ve temalara çevrilmiştir.

Ancak çalışmanın gönüllü ve 4-10 yaş çocuğu bulunan ebeveynler ile sınırlandırılması, verilerin toplanmasında sadece görüşme yönteminin kullanılması iç ve dış geçerliği engelleyici bir etken olarak görülebilir. Bu durumu en aza indirmek için tekrarlayıcı cevaplar elde edilinceye kadar ebeveynlerle görüşmeler sürdürülmüştür.

Verilerin Analizi

Ebeveynlerin sorulara verdiği cevaplar betimsel ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz; görüşme ve gözlem sonucu toplanan verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuyla buluşturulmasıdır. İçerik analizi, toplanan verilerin daha ayrıntılı incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram, kategori ve temalara ulaşılmasını gerektirir. İçerik analizinde, toplanan verilere odaklanılır; veri setinde sıklıkla tekrarlanan veya katılımcının sıklıkla vurgu yaptığı durum ve olgulardan kodlar çıkarılır (Baltacı, 2019). Her bir ebeveynin yanıtları araştırmaya katılan dört uzman psikolojik danışman tarafından etik kurallar açısından V1, V2, V3, ... V48 şeklinde kodlanmıştır. Ebeveynlerin ifadelerinin içerikleri iki araştırmacı uzman psikolojik danışman tarafından kodlanmıştır. Kodlama yapılırken ebeveyn görüşme formunda sıklıkla tekrarlanan veya ebeveynlerin vurgu yaptığı olay ve olgulardan kodlar çıkartılmıştır. Yapılan kodlamalar diğer araştırmacılar tarafından gözden geçirilerek geri bildirimler doğrultusunda şekillendirilmiştir.

BULGULAR

Ebeveynlerin kendilerine yöneltilen sorulara verdiği yanıtlardan temalar ve kategoriler belirlenmiş, elde edilen veriler temaların sırasına göre Tablo 2'de detaylı olarak belirtilmiştir.

Tablo 2. Temalar ve kategorilere göre dağılım

Temalar	Kategoriler
Ders Dışı Faaliyet	-Ders Dışı Faaliyetlerin Algılanma Şekli
	-Ders Dışı Faaliyetlerin Çocukların Gelişimine Katkısı
Karar Verme	-Ders Dışı Faaliyetlere Karar Verme Süreci
	-Ders Dışı Faaliyetlere Başlama Yaşı
	-Ders Dışı Faaliyetlere Gönderirken Karşılaşılan Sorunlar

Ders Dışı Faaliyetler Temasına İlişkin Bulgular

Ders dışı faaliyetler temasında iki kategori bulunmaktadır. Bunlar; “ders dışı faaliyetlerin algılanma şekli” ve “ders dışı faaliyetlerin çocukların gelişimine katkısı”dır.

Ders Dışı Faaliyetlerin Algılanma Şekli Kategorisine İlişkin Bulgular

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcı ebeveynlerin 2’si (%4,16) ders dışı faaliyetleri derslere yardımcı faaliyetler olarak, 46’sı (%95,8) ise ders dışı faaliyeti sosyal, kültürel, sportif, sanatsal faaliyetler olarak ifade etmektedirler.

Tablo 3. Ders dışı faaliyetlerin algılanma şekli

Kodlar	Görüş Sayısı	Örnek Ebeveyn Görüşleri
Sosyal, kültürel, sportif, sanatsal faaliyetler	46	“Arkadaşlarıyla top oynaması, bisiklete binmesi, oyuncaklarıyla oyun oynaması, ailecek yapılan gezmelerdir.” (V2) “Parka gitmek, oyun oynamak, sinema, kaliteli zaman spor yapmak, bisiklete binmektir.” (V7) “Keyifli geçirilen zaman ve sosyalleşmeyi sağlayan her şeydir.” (V29)
Akademik faaliyetler	2	“Çocukların yabancı dille ilgili kurslara gitmesidir.”(V39) “Çocuğa verilen ev ödevidir.”(V42)

Ders Dışı Faaliyetlerin Çocukların Gelişimine Katkısı Kategorisine İlişkin Bulgular

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcı ebeveynlerin 1'i (%2.08) ders dışı faaliyetlerin çocukların gelişimine katkı sağlamayacağını, 16'sı (%33.33) ders dışı faaliyetlerin çocukların sosyal gelişimlerine, 11'i (%22.91) duygusal gelişimlerine, 9'u (%18.75) bilişsel gelişimlerine, 11'i (%22.91) de çocukların bedensel gelişimine katkı sağlayacağını ifade etmektedirler.

Tablo 4. Ders dışı faaliyetlerin çocukların gelişimine katkısı

Kodlar	Görüş Sayısı	Örnek Ebeveyn Görüşleri
Sosyal gelişime katkılar	16	“Çocuğum bu tarz faaliyetlerle sosyalleşir iletişim becerisi kazanır.” (V9)
Duygusal gelişime katkılar	11	“Çocukları mutlu ve değerli hissettirir.” (2V)
Bilişsel gelişime katkılar	9	“Keşif yapma imkanı bulur.” (V29)
Bedensel gelişime katkılar	11	“Çocuklar sportif faaliyetlerle yeteneklerini fark edebilirler.” (V42)
Katkı sağlamaz	1	“Akademik gelişimine katkı sağlamaz, çocuğumun kafasının karışmasını istemiyorum.” (V36)

Karar Verme Temasına İlişkin Bulgular

Karar verme teması üç kategoriden oluşmaktadır. Bunlar; “ders dışı faaliyetlere karar verme süreci”, “ders dışı faaliyetlere başlama zamanı” ve “ders dışı faaliyetlerde karşılaşılan sorunlar”dır.

Ders Dışı Faaliyetlere Karar Verme Sürecine Kategorisine İlişkin Bulgular

Tablo 5 incelendiğinde; sosyal, kültürel, sportif, sanatsal (SKSS) faaliyetlerine karar verme sürecine ilişkin 48 ebeveyn 13 maddede cevap vermiştir. Ebeveynler, ders dışı faaliyete karar verme sürecinde etkili olan faktörleri; ilgi ve yetenek 24 kişi (%50), çocuğa katkısı 9 kişi (%18,75), gözlem 4 kişi (%8,33), arkadaş/sosyal çevre 4 kişi (%8,33), güvenlik 3 kişi (%6,25), ücret 3 kişi (%6,25), kişilik özelliği 2 kişi (%4,16), etkinlik saati 2 kişi (%4,16), okul başarısına katkı 2 kişi (%4,16),

yaş 1 kişi (%2,08), çağın gereksinimleri 1 kişi (%2,08), uzman görüşü 1 kişi (%2,08) ve ebeveyn isteği 1 kişi (%2,08) şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo 5. Ders dışı faaliyetlere karar verme süreci

Kodlar	Görüş Sayısı	Örnek Ebeveyn Görüşleri
İlgi ve yetenek	24	“Çocuğumun isteği ve yatkınlığına becerisine göre karar veririm” (V6)
Çocuğa katkısına	9	“Ders dışı faaliyetin çocuğumun hayatına ne gibi artısı olacak, ömrü boyunca bu faaliyet işine yarayacak mı? Kendisi bu faaliyeti ne kadar sevecek ona bakarım” (V28)
Gözlem	4	“Çocuğun o anki durumuna, Bizimle ya da tek başına ne yapmak istiyor ona bakarım” (V12)
Arkadaş/sosyal çevre	4	“Arkadaş ortamı benim için önemli” (V10)
Güvenlik	3	“Etkinlik ortamının güvenli yer olması, korunaklı olması ve yeteneğine göre karar veririm” (V7)
Ücret	3	“Maddi açıdan uygun olup olmadığına göre davranırım” (V19)
Kişilik özelliği	2	“Çocuğumun sakin yapısı var, o yüzden kişilik özelliğine göre karar veririm” (V5)
Etkinlik saati	2	“Etkinlik saatinin bizim çalışma saatine uyması önemli ayrıca ilgisine de bakarım” (V9)
Okul başarısına katkısı	2	“Çocuğun akademik başarısını olumsuz etkileyip etkilememesine, derslere katkısına bakarım” (V37)
Yaş	1	“Yaşına uygun olup olmadığına bakarım” (V35)
Çağın gereksinimleri	1	“Çağın ihtiyaçlarına göre karar veririm” (V36)
Uzman görüşü	1	“Çocuğumu iyi tanıyıp uzmanından bilgi alarak çocuğun faaliyete uygun olup olmadığına göre karar vermeliyim” (V29)
Ebeveyn isteği	1	“Çocuğun isteği yanında benim isteklerim de önemli.” (V1)

Ders Dışı Faaliyetlere Başlama Zamanı Kategorisine İlişkin Bulgular

Tablo 6 incelendiğinde, “Ders dışı faaliyetlere çocuklar ne zaman başlatılmalıdır?” sorusuna ebeveynler dokuz maddede 48 cevap vermişlerdir. Ebeveynler, yöneltilen soruya 0–3 yaş 15 kişi (%31,25), 4–6 yaş 18 kişi (%37,5), faaliyete göre 5 kişi (%10,41), hazır olduğunda 3 kişi (%6,25), her yaş grubunda 2 kişi (%4,16), okul öncesi 2 kişi (%4,16), yaz kurslarında 1 kişi (2,08), istediği zaman 1 kişi (%2,08) ve boş zamanlarda 1 kişi (%2,08) şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 6. Ders dışı faaliyetlere başlama zamanı

Kodlar	Görüş Sayısı	Örnek Ebeveyn Görüşleri
0-3 yaş	15	“Küçük yaşlardan itibaren hatta yapabileceği şeye göre bebeklikten itibaren başlatılabilir” (V40)
4-6 Yaş	18	“Çocuk kendini tanımaya kişiliğinin oluşmaya başlamasından dolayı dört yaşından itibaren başlanabilir” (V18)
Faaliyete göre	5	“Her faaliyet için farklı hazırbulunuşluk düzeyleri olduğuna inanıyorum. İlgili faaliyette uzman görüşü çocuğun performansı bu konuda zamanı tayin eder diye düşünüyorum” (V29)
Hazır olduğunda	3	“4-5 yaşlarında futbol kursuna götürdüm ama etkili olmadı. Sportif faaliyetler için biraz daha beklemesi gerekiyor” (V9)
Her yaş grubunda	2	“Her yaş grubunda başlatılabilir” (V14)
Okul Öncesi	2	“Okul öncesinden itibaren başlanabilir” (V35)
Yaz kurslarında	1	“Yaz kurslarında başlanabilir” (V23)
İsteddiği zaman	1	“İhtiyaç duyduğu her zaman olabilir” (V12)
Boş zamanlarda	1	“Bütün boş zamanlar değerlendirilmeli” (V15)

Ders Dışı Faaliyetlere Gönderirken Karşılaşılan Sorunlar Kategorisine İlişkin Bulgular

Tablo 7 incelendiğinde, çocuğunuzu ders dışı faaliyete gönderirken herhangi bir sorun/engelle karşılaştınız mı? Açıklayınız? Sorusuna 12 maddede 61 cevap vermişlerdir. Ebeveynler kendilerine yöneltilen soruya, sorun yaşamadım 26 kişi (%54,16), erişebilirlik 8 kişi (%16,66), ekonomik 6 kişi (%12,5), çalışan ebeveyn 4 kişi (%8,33), yetkinlik 4 kişi (%8,33), ders saatlerinin fazla olması 3 kişi (%6,25),

kontenjan 3 kişi (%6,25), ulaşım 2 kişi (4,16), güvenlik 2 kişi (%4,16), cinsiyet 1 kişi (%2,08), sağlık 1 kişi (%2,08), güvenlik 1 kişi (%2,08) şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 7. Ders dışı faaliyetlere gönderirken karşılaşılan sorunlar

Kodlar	Görüş Sayısı	Örnek Ebeveyn Görüşleri
Sorun yaşamadım	26	“Herhangi bir sorunla karşılaşmadım” (V14)
Erişebilirlik	8	“Okullarda sosyal etkinliklerle ilgili bilgilendirme az. Kurslarla ilgili seçeneklerimiz çok az” (V47) “Yakın çevrede çocuğun gidebileceği kurs tarzı faaliyetler yok” (V44)
Ekonomik	6	“Kurslar bizi maddi anlamda çok zorluyor” (V9)
Çalışan ebeveyn	4	“Zamanlama önemli. Çocuğuma refakat eden biri olarak benimle zamanımın uymadığı anlar sıkıntı yaşıyoruz” (V29)
Yetkinlik	4	“Eğitmciler profesyonel değiller” (V8)
Ders saatlerinin fazla olması	3	“Okulda zaman dilimi fazla olduğu için başka faaliyetlere zaman kalmıyor” (V32)
Kontenjan	3	“Resmi kurumlarda bir yere vermek istiyorsanız yoğunluktan dolayı sıra gelmiyor ya da çok geç sıra geliyor. Bu yüzden özel kurumlara vermek zorunda kalıyorum” (V48)
Ulaşım	2	“Mekanlara gitmekte ulaşım sorunu yaşıyoruz” (V6)
Güvenlik	2	“Oyun alanlarında güvenlik sorunu yaşıyoruz” (V2)
Cinsiyet	1	“Benim için cinsiyet önemli. Bayan öğretmen bulamadım” (V1)
Sağlık	1	“Alerjik sorunlardan dolayı gidemedik” (V15)

TARTIŞMA

Bu çalışmada çocukluk döneminde sosyal faaliyetlerin seçiminde ebeveynlerin karar verme sürecinin nasıl işlediği, ders dışı faaliyetleri nasıl algıladıkları, neye göre karar verdikleri, karşılaştıkları güçlükler neler, sorularına cevap aranmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin büyük çoğunluğu sosyal, kültürel, sportif, sanatsal faaliyetleri (SKSS) ders dışı faaliyet olarak tanımladığı, ebeveynlerin bir kısmının da SKSS'yi akademik faaliyetler olarak tanımladığı görülmüştür. Köse (2013), tarafından yapılan araştırma sonucuna göre de ders dışı faaliyetleri üç gruba ayırmıştır. Bu faaliyetler formal eğitimi tamamlayan, ders dışı sosyal ve okul dışı etkinlikler şeklinde gruplandırılmıştır. Ders dışı faaliyetler, okulda öğrendiklerini hayata aktarmalarını kolaylaştıran etkinlikler olarak tanımlanabilir (Köse, 2007).

Ebeveynlere ders dışı faaliyetler çocuğunuza nasıl katkı sağlar diye sorulduğunda çoğunluk sosyal, duygusal, bilişsel, bedensel olarak katkı sağlayacağına yönelik cevap vermişlerdir. Araştırmaya katılan ebeveynlerden sadece bir kişi, ders dışı faaliyetlerin çocuğa katkı sağlamayacağını ifade etmiştir. Ebeveynlerin söylemlerinden ders dışı faaliyetlerin çocuklara olumlu katkılar sunacağı sonucuna varılmıştır. Başka bir çalışmada SKSS etkinlikler çocukların kişisel, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sunmaktadır. Ayrıca SKSS etkinlikler çocukların akademik performanslarını olumlu yönde destekleyerek çocukların hedeflerine ulaşmasında yardımcı olmaktadır (Lawhorn, 2008). Okul dışı SKSS faaliyetleri öğrencilere somut yaşantı imkanı sağlar (Yeşilbursa, 2006). Okul dışı SKSS faaliyetler öğrenmeyi kalıcı hale getirir (Zayımoğlu Öztürk, 2014). SKSS faaliyetleri çocuğun okulda öğrendiklerini hayata aktarmasını sağlamaktadır (Bayburtlu, 2020).

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuklarını ders dışı faaliyetlere yönlendirirken, farklı kriterlere göre karar verdikleri görülmüştür. Buna göre ebeveynler çocukları için SKSS faaliyet seçimlerini ilgi ve yetenek, çocuğa olan katkı, gözlem, arkadaş ve sosyal çevrenin tercihleri, güvenlik, ücret, çocuğun kişilik özelliği, etkinlik saatinin ebeveyne uygunluğu, okul başarısına katkısı, çocuğun yaşına uygunluğu, çağın gereksinimleri, uzman görüşü, ebeveyn isteği gibi kriterlerinin olduğu ve seçimlerini de buna göre yaptıkları görülmüştür. Bu durumun ebeveynlerin ders dışı faaliyetlere karar verme süreçlerini etkilediği ve tercihlerine yön verdiği düşünülmektedir. Literatüre bakıldığında yapılan bir çalışmada

ebeveynlerin gelir durumuna göre okul temelli veya okul dışı SKSS tercihinde buldukları, ebeveynlerin SKSS faaliyet seçimlerinde hem nesnel hem de öznel faktörlerin olduğu görülmüştür (Bennett, Lutz ve Jayaram 2012). Ebeveynler üzerinde yapılan bir araştırmada SKSS faaliyetlere karar verme aşamasında önce birlikte sonra da çocuklarını teşvik ederek, cinsiyetine uygun veya kendilerinin yapmayı istedikleri faaliyetlere göre, ayrıca aile büyükleri, komşular, akrabalar, çocukların arkadaşları, beden eğitimi öğretmenleri ve yaşanan muhitin SKSS etkinliklerin seçiminde etkili olduğu sonucuna varıldığı görülmüştür (Üzümcü, 2017). Yaşanılan bölgenin SKSS faaliyetlerine ulaşılabilirlik durumunu olumlu ya da olumsuz etki edebileceği sonucu ortaya çıkmıştır (Bennett, Lutz ve Jayaram 2012). Ailelerin sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri; çocukların SKSS faaliyet seçimine etki ettiği görülmüştür (Üzümcü, 2017). Gürbüz Türk, Çakmak'ın (2017) araştırmasında ebeveynlerin SKSS faaliyetlere karar verme aşamasında çocuğun sınıf düzeyi, çocukların duygusal özellikleri, faaliyet alanının bulunduğu çevre, faaliyet alanının fiziksel özellikleri, çocukların akademik başarısı ve kişisel gelişimlerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin, çocukları için ders dışı faaliyetlere başlama yaşı olarak, farklı düşündükleri görülmüştür. Ebeveynler, çocuklarının yapmasını beklediği SKSS faaliyetlerine uygun olup olmadığının mutlaka incelenmesi gerekmektedir. Aydın (2015) göre; kritik dönem, eğitim ortamında bireylerin yaş değişkenlerine göre belirli becerileri kazanma, öğrenme konusunda avantajlı oldukları bir dönemdir. Çocuklukların fiziksel kapasitelerinin üzerinde etkinliklere zorlanması öğrenmeye karşı direnç göstermelerine neden olabilir (Selçuk, 2000). Yapılan araştırmalarda küçük yaşlarda müzik aletlerine yönelik yapılan yanlış uygulamalar sorunlara yol açmaktadır (Barış, Acay, Avcı, Yılmaz, 2006). Bu nedenle çocuğun bireysel özellikleri dikkate alınarak hareket edilmelidir (Çimen, 2003). Mevcut araştırmada ebeveyn görüşleri değerlendirildiğinde, ebeveynlerin çocuklarını ders dışı faaliyetlere yönlendirme kriterleri çocuğun gelişimini olumlu veya olumsuz etki edebileceği değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuklarını ders dışı faaliyete gönderirken, karşılaştıkları güçlükler incelenmiş buna göre; ailelerin bir kısmı çocuklarını ders dışı faaliyete gönderirken sorun yaşamadıklarını ifade ederken, bir kısmı ise sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Literatüre bakıldığında, SKSS etkinliklerinin planlı ve programlı olduğu (Mahoney ve Stattin, 2000), çocuklarının okul sonrası vakit

geçirdikleri yeri, yaptıkları etkinlikleri bilmeleri ayrıca ders dışı etkinliklerin çocuklarını zararlı alışkanlıklardan uzak tutması ebeveynleri rahatlatmaktadır (Franklin, akt. Yılmaz ve Güven, 2019, s. 1164). Başka bir çalışmada da bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikte sonuçlar elde edilmiştir. Ebeveynler okul dışı SKSS faaliyetlerde katılan çocuk sayısının fazla olması, güvenlikle ilgili riskler, bazı SKSS faaliyet alanlarının çocuklar tarafından yeterince kullanılmaması, disiplin ve kontrol zorluğu, SKSS faaliyet alanında eğiticinin çocuklarla yeterince ilgilenememesi, ebeveynler için SKSS faaliyetlerin maliyetli olması gibi sorunlardan bahsettikleri görülmüştür (İnce ve Akcanca, 2021). Ocak ve Korkmaz'ın (2018) çalışmasında da öğretmenler okul dışı SKSS faaliyetlerinde güvenlik sorunlarının mevcut olduğunu belirtmişlerdir. Buna karşın yapılan başka bir araştırmada da okul dışı SKSS faaliyetleri ebeveynler tarafından tehlikeli görülse de öğretmenler okul öncesi dönemde okul dışı SKSS faaliyetlerde risklerin sınıf içindeki risklerden daha fazla olmadığını düşündüklerini belirlenmiştir (Davies ve Hamilton, 2020). Araştırma verileri incelendiğinde ders dışı faaliyetlere göndermede yaşanan sorunların ebeveynlerin sosyal, kültürel, ekonomik durumları ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak çocukların ders dışı faaliyetlerinde ebeveynlere ve çocuğun eğitiminden sorumlu kişi veya kurumlara önemli görevler düşmektedir. Ebeveynlerin bilinçlenmeleri ön koşul olarak dikkati çekmektedir.

SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER

Sınırlılıklar

Çalışma gönüllü ve 4-10 yaş çocuğu bulunan ebeveynler ile sınırlandırılmış, verilerin toplanmasında sadece görüşme yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca çocuklar için ders dışı faaliyetlerin seçimi ebeveynler açısından incelendiğinden, çocukların kendilerinin karar verebileceği durumlar çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Öneriler

1. Ebeveynlerin çocuklarını ders dışı etkinliklere yöneltme sürecine yönelik bulguların daha sonra yapılacak benzer çalışmalar için alanyazına katkısı olacağı düşünülmektedir. Ebeveynlerin çocuklarını ders dışı etkinliklere yönlendirme süreci, çocukların yaş gruplarına ve yaşadıkları bölgelere göre

- farklılık gösterebilir. Bu nedenle, farklı yaş gruplarının ve bölgesel özelliklerin bu süreç üzerindeki etkilerini anlamaya yönelik araştırmalar yapılabilir.
2. Belediyeler, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı kurumlar ve sivil toplum kuruluşları vb. tarafından ders dışı faaliyetlere (kurs, etkinlik vb.) destek verilebilir. Broşür, dergi, pankart vb. araçlarla ders dışı faaliyetler hakkında ebeveynleri bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.
 3. Okul psikolojik danışmanları ve öğretmenler çocukların yaş düzeylerine göre ders dışı faaliyetlerin önemi, ders dışı faaliyetlere başlama zamanı, ders dışı faaliyetlerde dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak ebeveyn eğitimleri gerçekleştirebilir.
 4. Kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından maddi veya ulaşım kaynaklı nedenlerden ötürü ders dışı faaliyetlere çocuklarını gönderemeyen ebeveynler desteklenebilir.
 5. Ebeveynlerin ders dışı faaliyetlere karar verme süreçlerine yardımcı olmak için okul psikolojik danışmanları tarafından öğrencilerin ilgilerini belirlemeye yönelik test, anket, vb. dijital içerikler hazırlanabilir.
 6. Ders dışı etkinliklere başlama zamanının çocuğun fiziksel ve psikolojik açıdan uygunluğunu araştıran çalışmaların yapılması psikolojik danışman, öğretmen ve ebeveynlere yol gösterecektir.

SONUÇ

Yapılan araştırmada ebeveynler ders dışı faaliyetleri sosyal, kültürel, sportif, sanatsal ve akademik faaliyet olarak görmekte, bu faaliyetlerin çocuğun sosyal, duygusal, bilişsel ve bedensel gelişimini destekleyeceğini ifade etmektedirler. Bunun yanında ebeveynlerin çocuklarını ders dışı faaliyetlere yöneltme sürecinde farklı kriterlerinin olduğu, ders dışı faaliyetlere yöneltme sürecinde ekonomik, ulaşım, güvenlik vb. sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma bulgularımızda en önemli sonuçlardan biri de ders dışı faaliyetlere başlama yaşının ebeveynlere göre farklılıklar göstermesidir. Bu açıdan etkinliklerin türü göz önünde bulundurularak uzman görüşüne başvurulması, doğru etkinliğe doğru zamanda başlanmasına katkı sağlayacaktır.

Araştırmada elde edilen önemli sonuçlarda biri de ders dışı etkinliklere çocukların ekonomiklik, erişebilirlik, çalışan ebeveyn olmak, yetkin eğitici bulamamak, okul ders saatlerinin fazla olması, kontenjan kısıtlaması, ulaşım, güvenlik ve cinsiyete

dayalı nedenlerle ulaşamadığının görölmesidir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi 31. maddesi çocuğun gelişim hakkına vurgu yapmaktadır (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1989). Çocukların bu haklardan mahrum kalmaması için yetkili kurum ve kuruluşlarca farkındalık eğitimleri ve projelerle gerekli önlemler alınabilir.

Sonuç olarak ebeveynlerin ders dışı faaliyetlere yönlendirme sürecinde çocukların katılım hakkının önemsenmesi, okul, sivil toplum kuruluşları ve belediyeler gibi kurumlarca ders dışı faaliyetlerin desteklenmesi, ebeveyn ve öğrencilere yönelik ders dışı faaliyetleri tanıtıcı dijital içerik ve yayınların hazırlanmasının ebeveynlerin ders dışı faaliyetleri tanıma ve karar verme sürecinde etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Arıkan, S. (2007). *İlköğretim okullarında çocukları olan ana babaların eğitim gereksinimlerinin saptanması ve okulların bu gereksinimleri karşılamadaki mevcut durumu* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. İstanbul. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Avcı, N. & Akar Gençler, A. (2017). Ebeveynlerin gözünden çocuğun kendi yaşamına katılma hakkı. *Journal of International Social Research*, 10(53), 546–555. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20175334143>
- Avcı, G., & Gümüş, N., (2020). *2023 Eğitim vizyonu ve okul dışı eğitim*. Ankara II. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Ankara
- Aydın, B. (2015). Gelişimin doğası. İçinde B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi: Gelişim, öğrenme, öğretim* (s. 29-55). Pegem Akademi.
- Aydın, S. (2014). Olgü bilim araştırması. İçinde M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (ss. 300–301). Pegem Akademi.
- Balcioglu, İ. (2013). Ortaöğretimde görev yapan sosyal etkinlik algıları (Gaziantep/Şahinbey ilçesi örneği) [Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Gaziantep, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Abi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368–388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Barış, D. A., Acay, S., Avcı, Ş., & Yılmaz, N. (2006). Çalgı eğitiminde fiziksel yapının önemi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarının Türkçe dersi ünitelendirilmiş yıllık planlarına yansımaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(5), 3835–3852. <https://doi.org/10.15869/itobiad.741245>
- Bennett, P. R., Lutz, A. C., & Jayaram, L. (2012). Beyond the schoolyard: The role of parenting logics, financial resources, and social institutions in the social class gap in structured activity participation. *Sociology of Education*, 85(2), 131–157. <https://doi.org/10.1177/0038040711431585>
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1989). *Çocuk haklarına dair sözleşme*. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22184.pdf>
- Çimen, G. (2003). Çalgı çalmaya bağlı fiziksel rahatsızlıklar. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu* (ss. 175–180), 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Davies, R., & Hamilton, P. (2020). Assessing learning in the early years' outdoor classroom: Examining challenges in practice. In *Outdoor Learning Research* (pp. 161–173). Routledge.
- Demir, M., & Karabacak, A. (2017). Ergenlerin duygusal özerkliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 427–442. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/34503/424700>
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 2. baskı). Anı Yayıncılık.

- Erbay, E. (2013). Çocukların katılım hakkı üzerine bir Türkiye değerlendirmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 38–54.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/itobiad/issue/8757/109257>
- Frones, I. (2009). Childhood: Leisure, culture, and peers. In J. Qvortrup, W. A. Corsaro, & M. S. Honig (Eds.), *The Palgrave handbook of childhood studies* (pp. 273–286). Palgrave Macmillan.
- Güçlü, S. (2012). Aileye ilişkin kuramsal yaklaşımlar. İçinde N. Adak (Ed.), *Değişen toplumda değişen aile: Sosyolojik tartışmalar* (ss. 65–92). Siyasal Kitapevi.
- Gürbüztürk, O., & akmak, G. (2017). İlkokulda serbest etkinlikler dersinde etkinlik seçimini etkileyen faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 3(2), 177–190.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jilses/issue/33265/349392>
- İnce, S., & Akcanca, N. (2021). Okul öncesi eğitimde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik ebeveyn görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 172–197.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/61832/886446>
- Kağıtçıbaşı, . (1993). *İnsan, aile, kültür*. Remzi Kitabevi.
- Kağıtçıbaşı, . (2012). *Benlik, aile ve insan gelişimi: Kültürel psikoloji* (Kolektif, ev.). Koç Üniversitesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, ., & Ataca, B. (2005). Value of children and family change: A three-decade portrait from Turkey. *Applied Psychology: An International Review*, 54(3), 317–337.
<https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2005.00213.x>
- Köse, E. (2007). İlköğretim öğrencilerinin ders dışı etkinliklerini tercih etme nedenleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 46–61.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/23174/247543>
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(2), 336–353.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/12846/155671>
- Lawhorn, B. (2008). Extracurricular activities. *Occupational Outlook Quarterly*, 9, 16–21.
<https://www.bls.gov/careeroutlook/2008/winter/art02.pdf>
- Lee-Hammond, L., & Waller, T. (2014). *Uluslararası perspektifler*. SAGE Yayınları.
- Mahoney, J. L., & Stattin, H. (2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior: The role of structure and social context. *Journal of Adolescence*, 23(2), 113–127.
<https://doi.org/10.1006/jado.2000.0302>
- Mayer, B., Trommsdorff, G., Kağıtçıbaşı, C., & Mishra, R. C. (2012). Family models of independence/interdependence and their intergenerational similarity in Germany, Turkey, and India. *Family Science*, 3(1), 64–74.
<https://doi.org/10.1080/19424620.2011.671503>
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017, Haziran 8). *MEB Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği*. Resmî Gazete (Sayı: 30090).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/06/20170608-5.htm>

- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2020, Ağustos 14). *Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yönetmeliği*. Resmî Gazete, (Sayı; 31213). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/08/20200814-2.htm>
- Musaagaoglu, C. (2004). *Ergenlik sürecinde özzerklikğin gelişimi ile algılanan anne-baba tutumları arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ankara. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Ocak, İ., & Korkmaz, Ç. (2018). Fen bilimleri ve okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 4(1), 18–38. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijofe/issue/37692/399111>
- Selçuk, Z. (2000). *Gelişim ve öğrenme* (7. baskı). Nobel Yayınları.
- Süt, N. B. (2011). Hayata çocuğun penceresinden bakmak. 1. *Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Çocuk Bildirileri Kitabı* (s. 161). Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tezcan, M. (2012). *Çocuk sosyolojisi*. Anı Yayıncılık.
- Tunca, T. (2012). Türkiye’de değişen aile ve çocuğa yüklenen anlamlar. In N. Adak (Ed.), *Değişen toplumda değişen aileler: Sosyolojik tartışmalar* (ss. 163–176). Siyasal Kitabevi.
- Üzümcü, H. E. (2017). *Ebeveynlerin çocuklarının boş zamanlarını organize etme tutumları üzerine sosyolojik bir inceleme: İstanbul’da bir saha çalışması* [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi], Eskişehir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yeşilbursa, C. C. (2006). *Sosyal bilgiler dersinde tarihi yerleri kullanarak tarih konularının öğretimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Ankara, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi
- Yeşilyaprak, B. (2016). *Eğitimde rehberlik hizmetleri (Gelişimsel yaklaşım)*. Nobel Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (s. 446). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A., & Güven, Ö. (2019). Parents’ attitude and opinions towards extracurricular sport activity. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48(2), 1163–1201. <https://dergipark.org.tr/en/pub/cuefd/issue/49528/584270>
- Zayimoğlu-Öztürk, F. (2014). Sosyal bilgiler dersinde arkeolojik kazı çalışması ve müze gezisi. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 4(1), 12–26. <https://ated.info.tr/index.php/ated/article/view/66>

Yazarlar Hakkında / About Authors

Yazarlar.

Osman Ocakçı. (Yazışmalardan Sorumlu Yazar). Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: dilaosman@gmail.com

İzzet Bat. Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: izzetbat@hotmail.com

Rümeysa Moral. Uzm. Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: rumeysasymn@gmail.com

Murat Kabadas. Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen, Altınordu Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Ordu, Türkiye. E-posta: murat.kabadas@hotmail.com

Deniz Gençtoprak. Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Altınordu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Ordu, Türkiye. E-posta: seagirl4@gmail.com

Authors.

Osman Ocakçı. (Correspondence Author), Psychological Counselor, Altınordu Guidance and Research Center, Ordu, Türkiye. E-mail: dilaosman@gmail.com

İzzet Bat. Psychological Counselor, Altınordu Guidance and Research Center, Ordu, Türkiye. E-mail: izzetbat@hotmail.com

Rümeysa Moral. Expert Psychological Counselor, Altınordu Guidance and Research Center, Ordu, Türkiye. E-mail: rumeysasymn@gmail.com

Murat Kabadas. Psychological Counselor, Altınordu Guidance and Research Center, Ordu, Türkiye. E-mail: murat.kabadas@hotmail.com

Deniz Gençtoprak. Information Technology Teacher, Altınordu District Directorate of National Education, Ordu, Türkiye. E-mail: seagirl4@gmail.com

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.
No conflict of interest was reported by the authors.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.
No funding has been received.

ORCID

Osman Ocakçı <https://orcid.org/0009-0005-3444-6267>

İzçet Bat <https://orcid.org/0009-0008-2898-4415>

Rümeysa Moral <https://orcid.org/0000-0003-4639-4589>

Murat Kabaş <https://orcid.org/0009-0009-8291-4108>

Deniz Gençtoprak <https://orcid.org/0009-0007-4772-8196>

Extended Abstract

An Examination of the Process of Directing Parents' Children to Extracurricular Activities

Introduction: The aim of our study was to examine the process of parents with children between the ages of four and ten directing their children to extracurricular activities. It is thought that activities such as sports, art, music, drama, nature activities and social responsibility projects will contribute not only to the academic but also to the personal development of individuals. It is important to support the development of children starting from the preschool period and for parents who are responsible for looking after the child, psychological counselors and teachers responsible for their education to be informed about extracurricular activities.

Method: In this study, qualitative research method was used to gain a detailed understanding and examination of a subject and phenomenology was used as the research design. Phenomonology focuses on phenomena that we are aware of but do not have detailed information (Yıldırım & Şimşek, 2011). This design was preferred in order to reveal in detail the way extracurricular activities are perceived, the contribution of extracurricular activities to children's development, the factors affecting the decision-making process in extracurricular activities, the time of starting extracurricular activities and the problems encountered in extracurricular activities from the answers of the parents to the interview questions.

Results: Themes and codes were determined from the parents' responses to the questions posed to them. "Extracurricular activities" and "deciding on extracurricular activities" were identified as two main themes. Depending on these themes, five categories were formed.

Discussion & Conclusion: It is thought that the findings regarding the process of parents' directing their children to extracurricular activities would contribute to the literature. One of the results of our research is that parents with preschool and primary school age children have attitudes that extracurricular activities contribute positively to the personal, social, physical and cognitive aspects of the child.

The parents who participated in the study had different evaluations in the process of deciding on extracurricular activities for their children. For this reason, trainings can be organized in schools on how to choose extracurricular activities. Public institutions and non-governmental organizations can support parents who cannot send their children to extracurricular activities due to financial or transportation reasons. Digital content can be prepared to determine what kind of extracurricular activities children are interested in.

One of the most important results of our research findings is that the age of starting extracurricular activities varies according to parents. In this respect, consulting expert opinion considering the type of activities will contribute to starting the right activity at the right age. In addition, conducting experimental studies investigating the physical and psychological suitability of the age of starting extracurricular activities for the child will guide parents.

One of the important results obtained in our research is that children cannot access extracurricular activities due to reasons such as affordability, accessibility, having a working parent, not being able to find competent educators, excessive school hours, quota restrictions, transportation, safety and gender-based reasons. Article 31 of the UNCRC emphasizes the child's right to development. In order to prevent children from being deprived of these rights, necessary measures can be taken by authorized institutions and organizations through awareness trainings and projects.

Pozitif Psikoloji Temelli Erdemler ve Karakter Güçleri Bağlamında “Umudunu Kaybetme” Filminin Analizi

Analysis of the Movie “The Pursuit of Happyness” from the Perspective of Virtues and Character Strengths in the Context of Positive Psychology

Ramazan Demir , Abdülkadir Toprak , Kenan Tel , Ali Akyüz ve Türkan Ateş Erdem

Öz. Bu çalışmada, “Umudunu Kaybetme” filminin erdemler ve karakter güçleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Girişte, pozitif psikoloji ile erdemler ve karakter güçlerinden bahsedilmiştir. Yöntem bölümünde, filme ilişkin tanıtıcı bilgilere, oyunculara, karakterlere ve olay akışına değinilmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Bulgular kısmında, erdemler ve karakter güçleri açısından film karakteri ve film sahneleri analiz edilmiştir. Analiz sonucunda; insanîyet erdemi altında, sosyal zekâ, sevmeye ve iyi yüreklilik; aşkınlık erdemi altında, umut, mizah ve maneviyat; bilgelik erdemi altında, merak, öğrenme aşkı ve özgünlük; cesaret erdemi altında, sebatkârlık, yaşam coşkusu ve dürüstlük tespit edilmiştir. Çalışma, sonuç ve öneriler bölümü ile tamamlanmıştır. Bu çalışmadan, okul ortamında karakter güçlerini desteklemek adına ergenlik dönemi öğrencileri için faydalanılabilir. Yetişkin bireyler kendi karakter güçlerine ilişkin farkındalık kazanabilir. Psikoloji eğitimi alan bireylerde pozitif psikoloji, erdemler ve karakter güçleri, film analizi gibi konularla ilgili eğitimler verilirken kullanılabilir. Film, uygulayıcıların hem bireysel hem grupta psikolojik danışma oturumlarında destekleyici bir unsur olabilir.

Anahtar Kelimeler: Pozitif psikoloji, erdemler ve karakter güçleri, Umudunu Kaybetme, film analizi.

Abstract. In this study, it is aimed to examine the movie “The Pursuit of Happyness” in the context of virtues and character strengths. In the introduction, positive psychology and virtues and character strengths are mentioned. In the method section information about the film, actors, characters and the flow of events are mentioned. In the research, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. In the findings section, movie characters and movie scenes were analyzed in terms of virtues and character strengths. As a result of the analysis; under the virtue of humanity, social intelligence, love and kindness; under the virtue of transcendence, hope, humor and religiousness; under the virtue of wisdom, curiosity, love of learning, originality; under the virtue of courage, persistence, zest and honesty have been identified. The study was completed with the conclusion and suggestions section. This study can be used for adolescent students to support their character strengths in the school environment. Adult individuals can gain awareness of their own character strengths. It can also be used in training for field students on subjects such as positive psychology, virtues and character strengths, and film analysis. The film can also be used as a supporting element by practitioners in both individual and group counseling sessions.

Keywords: Positive psychology, virtues and character strengths, The Pursuit of Happyness, movie analysis.

Ramazan Demir

Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye
E-posta: rdemir3303@gmail.com. 0000-0002-3864-558X

Abdülkadir Toprak

Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye
E-posta: kdtoprak@gmail.com. 0009-0005-2118-2776

Kenan Tel

Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye
E-posta: kenantel1219@gmail.com. 0009-0008-6924-6718

Ali Akyüz

Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye
E-posta: akyuzali33@gmail.com. 0009-0004-8955-4380

Türkan Ateş Erdem

Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye
E-posta: trksareme@gmail.com. 0009-0001-6523-7450

Geliş/Received: 23 Eylül 2024/23 September 2024
Düzeltilme/Revision: 12 Kasım 2024/12 November 2024
Kabul/Accepted: 16 Aralık 2024/16 December 2024

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

Psikoloji tarihi incelendiğinde, problem odaklı yaklaşımların bireyin sorunlarına odaklandığı görülmektedir. Problem odaklı yaklaşımlarda bireyin var olan sıkıntısının giderilmesi ya da azaltılması amaçlanmaktadır. Ancak sağlıklı insanı sadece sorunu olmayan insan olarak tanımlamak yeterli değildir. Bununla birlikte, bireyin her yönden iyilik hali içerisinde olması istenmektedir. Pozitif psikoloji yaklaşımı da psikolojideki bu yönü eleştirerek buradaki boşluğu tamamlamayı amaçlamıştır (Demir ve Türk, 2020; Hefferon ve Boniwell, 2014; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). Seligman (2002), psikolojinin sadece zayıflığı ve hastalığı incelememesi gerektiğini aynı zamanda iyi özellikleri ve güçlü yanları da incelemesi gerektiğini; olması gerekenin sadece yanlış olanı düzeltmek olmadığını aynı zamanda doğruyu inşa etmek olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle psikoloji yaklaşımları içerisinde pozitif psikoloji, bireyin yaşamını daha iyi kılacak şeyleri araştırmakta, bireyi neyin iyi kıldığı ile ilgilenmekte, var olan olumlu özellikleri ile ilgili araştırmalara odaklanmaktadır (Peterson, 2000).

Pozitif psikoloji bireyin zayıf yönleri olduğu kadar güçlü yönleri olduğunu belirtmektedir. Tam bu noktada bireyin güçlü yönleri ile ilgilenen konu alanı olarak pozitif psikoloji içerisinde erdemler ve karakter güçleri yer almaktadır. Bu konu alanı, pozitif psikolojinin önemli konularının başında gelmektedir. Pozitif psikoloji her kişinin olumlu özelliklere sahip olduğunu, böyle bir potansiyel taşıdığımızı, bunların farkına vararak ruhsal sorunlarımız için kullanabileceğimizi belirtir (Boniwell, 2012; Peterson ve Park, 2004). Bireylerin var olan güçlü yönleri pozitif psikoloji bağlamında erdemler ve karakter güçleri sınıflaması ile ele alınmaktadır. Bu sınıflama altı erdem ve bunların altında yer alan yirmi dört karakter gücünden oluşmaktadır (Peterson ve Seligman, 2004). İnsaniyet erdemi bireyin diğerleri ile yakınlık kurmasını, dostça bir yaklaşım sergilemesini ifade etmektedir. Bu erdem altında, sosyal zekâ, iyi yüreklilik ve sevmeye karakter güçleri yer almaktadır. Bilgelik erdemi, bireyin bilgiye ulaşmak için istekliliği ve bu bilgileri kullanmasını ifade etmektedir. Bilgelik erdemi altında, öğrenme aşkı, özgünlük, merak, açık fikirlilik ve çok yönlü bakış açısı karakter güçleri yer almaktadır. Aşkınlık erdemi, bireyin kendinden daha büyük varoluşla bağ kurmasını ve anlamı barındırır. Aşkınlık erdemi altında, maneviyat, minnettarlık, umut, estetik ve mükemmelliğin takdir edilmesi, mizah karakter güçleri yer almaktadır. Ölçülülük erdemi, bireyin yaşamında aşırıya kaçmamasını içermektedir. Bu erdem altında, tedbirlilik, affetme, öz düzenleme, alçakgönüllülük karakter güçleri yer almaktadır. Cesaret erdemi, engellere rağmen iradeli davranmayı içermektedir. Bu erdem altında, yaşam coşkusu, cesur olma,

dürüstlük, sebatkârlık yer almaktadır. Adalet erdemi, toplumsal yaşamın sağlıklı bir şekilde devamına katkı sunan karakter güçlerini barındırmaktadır. Bu karakter güçleri arasında, hakkaniyet, liderlik ve takım çalışması yer almaktadır (Peterson ve Seligman, 2004).

Karakter güçlerine yönelik çalışmaların psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri açısından önemli yeri bulunmaktadır. Karakter güçleri, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olmaktadır. Okulda bulunan psikolojik danışmanlar karakter güçlerini destekleyebilecek bir rol içerisindedir. Okul psikolojik danışmanları öğrencilerin sadece olumsuz özellikleri ile ilgili değil güçlü yönleri ile de ilgilenmelidir (Park ve Peterson, 2008a). Elbette bu bakış açısı ile karakter güçlerinin önemine ilişkin farkındalığın sadece okul psikolojik danışmanı ile sınırlı olması yeterli değildir. Okulda bulunan yönetici, öğretmen ve velilerin ortak bir noktada buluşup güçlü yönlerin kullanılması için birlikte çalışmalar yürütmesi önemlidir (Demir ve Murat, 2021a). Bu açıdan okul ortamında karakter güçleri temelli uygulamalar öğrencilerin güçlü yönlerinin farkına varmasını ve kullanması desteklemektedir. Öğrencilerin gelişim dönemine uyumlu ve güçlü yönlerini geliştirecek uygulamalar okul ortamında kullanılmaktadır. Örneğin, ‘Güçler jimnastiği’ adıyla karakter güçlerine dayalı müdahale programında ilgili çalışmalar müfredata entegre edilerek yürütülmekte ve verim alınmaktadır (Proctor vd., 2011). Yine müfredata entegre edilen ve güçlü yönler üzerine yönelik kutlama etkinliklerinin de bulunduğu programda hikayeler üzerinden karakter güçleri ele alınmaktadır (Eades, 2008). Benzer bir uygulamada öğrencilere uygulanan güç temelli bir modelde öğrencilerin farkındalık kazanıp günlük yaşam becerilerinde kullanımı teşvik edilmektedir (Park ve Peterson, 2008b). Türkiye’ye özgü ergenlik grubu öğrencilerine yönelik geliştirilen karakter güçlerini desteklemeye yönelik psikoeğitim programında ise öğrencilerin karakter güçlerinin farkına varması ve kullanımına yönelik uygulamalara yer verilmiştir (Demir vd., 2022).

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan sınıf rehberlik programı (2020) incelendiğinde, pozitif psikolojiden bahsedilmekte özellikle karakter güçlerinin önemine değinilmektedir. Karakter güçlerine dayalı sınıf rehberlik etkinliklerinin programda yer aldığı görülmektedir. Okullarda karakter güçlerine dayalı uygulamalar yapılması öğrencilerin karakter güçlerinin farkında olmasına ve bunları işlevsel olarak kullanmasına katkı sunabilir. Böylelikle öğrenciler okullarda güçlü yönlerinden faydalanabilir. Gerek okul ortamında genel gerekse sınıf içi uygulamalar ile karakter güçleri desteklenebilir. Karakter güçlerini

desteklemek için yapılabilecek uygulamalardan bir tanesi de filmler aracılığıyla özellikle ergenlik dönemindeki öğrencilerin karakter güçlerinin farkına varmasını ve kullanabilmesini desteklemektir (Demir ve Murat, 2021a; Demir ve Murat, 2021b).

Türkiye’de ruh sağlığı alanında yapılan film analizi çalışmaları incelendiğinde, en çok psikolojik danışma kuramları açısından film analizlerinin yapıldığı görülmektedir (Aydın, 2023; Boyacı ve İlhan, 2016; Candan, 2022; Çelikel, 2021; Derin ve Voltan Acar, 2016; Enise ve Gedik, 2023; Faraji ve Toksoy, 2022; Faraji ve Yılmaz, 2023; Hümeýra ve Bingöl, 2023; Kızılay ve Bayram, 2022; Özdemir, 2022; Öztürkler ve Karaaziz, 2021; Serter, 2021; Topbaş ve Şimşek, 2023; Tümlü ve Acar, 2014; Yıldırım ve Kumcağız 2022; Yıldız, 2020; Zengin, 2019). Psikolojik danışma kuramları açısından analizlerin çokça yer almasının yanı sıra özellikle aile danışmanlığı kuramları açısından da analizlerin yapıldığı saptanmıştır (Acar ve Voltan Acar, 2013; Bozdağ, 2018; Demir vd., 2021; Katmer vd., 2021; Mert ve Soyer, 2014; Nadir, 2013; Pak ve Öztürk, 2019; Şenol Durak ve Fışiloğlu, 2007; Tura ve Gül, 2020; Yıldız, 2017). Kuramlara ilişkin bu çalışmaların yanında kişilerarası ilişkilerin (Yazgan, 2023) ve psikolojik sermayenin (Aslan, 2022) de çalışıldığı gözükmektedir.

Türkiye’deki çalışmalar incelendiğinde genelde pozitif psikoloji, özelde ise karakter güçleri bağlamında film analizi çalışmalarının yapılmadığı, literatürde bu anlamda eksiklik bulunduğu saptanmıştır. “Umudunu Kaybetme” filminin Türkiye’de kişilerarası iletişim (Kavut, 2021) ve yoksulluk (Turgut, 2019) bağlamında; yurt dışında özgüven (Pietresz, 2020), başarılı hayat (Wijayanti, 2010), psikanalitik bakış açısından iyi hayata sahip olma (Puspaningrum, 2011), çalışkanlık (Mustafalia, 2012), ihtiyaçlar hiyerarşisi (Subagyo, 2023), üstünlük kompleksi (Zarkasy, 2020) gibi birçok konu başlığı altında incelendiği ancak karakter güçleri bağlamında bir analizin yapılmadığı görülmektedir. Bu açıdan “Umudunu Kaybetme” filminin bazı konu alanlarında analizinin yapılsa da karakter güçleri açısından incelenmediği görülmektedir. Bu kapsamda, bu çalışma literatürdeki bu boşluğu tamamlayacak olması açısından önemli görülmektedir.

Bu çalışmada, okul ortamında özellikle ergenlerin karakter güçlerini filmler aracılığı ile desteklemek amaçlanmıştır. Okul psikolojik danışmanlığı kapsamında öğrencilerle yürütülecek bireysel ve grupla psikolojik danışma ve psikoeğitim çalışmalarında pozitif psikoloji bağlamında karakter güçleri odaklı uygulamalar

yapılabilir. Bu uygulamalardan bir tanesi olarak film analizi türünde bu çalışmadan yararlanılabilir. Bunun yanında, yetişkinler, anne babalar ve öğretmenler de kendi karakter güçlerine ilişkin farkındalık ve işlevsel olarak kullanabilme adına bu çalışmadan faydalanabilir. Tüm bu alanlar okul psikolojik danışmanlığı bağlamında bu çalışmadan faydalanılabilecek alanlar olarak görülmektedir. Ayrıca pozitif psikoloji ve karakter güçlerinin pratik olarak daha hızlı anlaşılması, film üzerinden analiz yapılması gibi katkılar sunması için ruh sağlığı eğitimi alan öğrencilerin mesleki gelişim ve yeterliklerine katkı sunmak amacıyla kullanılabilir.

YÖNTEM

Bu çalışmada “Umudunu Kaybetme” filminin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi kullanılmıştır. Doküman incelenmesinde kitap, film veya video gibi ilgili materyaller üzerinden elde edilen verilerin analizi esastır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Gerek filmin gerekse ilgili sahnelerin seçiminde araştırma konusu olarak erdemler ve karakter güçlerine uygunluğu esas alınmıştır. Bu açıdan “Umudunu Kaybetme” filminin ve sahnelerinin konu alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. Analiz edilecek sahnelerin seçiminde tüm araştırmacılar birbirinden bağımsız şekilde erdemler ve karakter güçlerine uygun olan sahneleri belirlemiştir. Ardından ortaya çıkan tüm sahneler tüm araştırmacılar tarafından değerlendirilmiş ve uzlaşa sağlanan sahneler analiz edilmiştir.

Bu bağlamda, bu bölümde, “Umudunu Kaybetme” filminin tanıtımı ve olay akışına yer verilmiştir. Öncelikle, Tablo1’de filmin künyesine, karakterlere ve oyunculara değinilmiştir. Ardından filmin konusu ve olay akışı ifade edilmiştir.

Tablo 1. Umudunu kaybetme filmi tanıtımı

Filmin Künyesi		Karakterler	Oyuncular
Yönetmen	Gabriele Muccino	Chris Gardner	Will Smith
Yapımcılar	Todd Black	Christopher Gardner Jr.	Jaden Smith
	Jason Blumenthal	Linda Gardner	Thandie Newton
	James Lassiter	Jay Twistle	Brian Howe
	Will Smith	Alan Frakesh	Dan Castellaneta
	Steve Tisch	Martin Frohm	James Karen
Senarist	Steven Conrad	Walter Ribbon	Kurt Fuller
Uyarlama	HughesWinborne	Tim Ribbon	Domenic Bove
Müzik	Andrea Guerra	Bayan Chu	Takayo Fischer
Türü	Drama, biyografi		
Çıkış tarihi	15 Aralık 2006		
Süre	117 dakika		
Ülke	ABD		

Not: Kaynak https://tr.wikipedia.org/wiki/Umudunu_Kaybetme adresidir.

Filmde, Chris Gardner adındaki başrol oyuncusu geçimini sağlamak için tek umudu olan kemik tarama cihazını satmak için uğraşmaktadır. Ancak bu cihaz pek tercih edilmemektedir. Bu nedenle, Chris Gardner satış yapmakta oldukça zorlanmakta ve borçları gün geçtikçe artmaktadır. Sonunda Chris Gardner'ın karısı Linda kendisinden ayrılmıştır. Chris Gardner, bu sıkıntılı süreç içerisinde arayış içerindedir, sürekli mücadele ederek pes etmemektedir. Chris Gardner, borsa şirketinde, kazancı çok olan bir kişi ile tanışır. Bu şirkete girebilmek için yöneticilerden biri ile bir araya gelmek için çok uğraşmaktadır. Birçok çabasından sonra taksit zekâ küpünü çözerek yöneticiyi etkilemiş ve onunla görüşme ayarlayabilmiştir. Bu şirkette çalışabilmek için stajyerlik programına kabul edilir ancak bu süreç boyunca şirket hiçbir ödeme yapmamaktadır. Chris Gardner, bir taraftan buradaki eğitimlerine devam etmekte, hatta geceleri bile çalışmakta, bir taraftan da para kazanmak için cihaz satmaya devam etmektedir. Ancak ekonomik durumu gün geçtikçe kötüye gitmekte, önce evinden ayrılmak zorunda kalmış, sonra da kaldığı otelden çıkarılmıştır. Tüm bu zorlu süreci oğlu Christopher ile birlikte yaşamak zorunda kalmış, babalık görevini yerine getirmeye çalışmıştır. Oğlu ile yaşadıkları olaylar ve diyaloglar filmde genişçe yer almaktadır. Stajyerlik programı bittikten sonra sadece bir kişi alacak olan şirket kararını vermiş ve Chris Gardner'ı almaya karar vermiştir. Chris Gardner, bu haberi alınca süreç boyunca zorlandığını ifade ederek çok mutlu olmuştur.

BULGULAR

Erdemler ve Karakter Güçleri Bağlamında Film Ana Karakterinin Analizi

Filmin ana karakteri olan Chris Gardner (bundan sonra Gardner olarak ifade edilecektir), film boyunca sürekli olarak zorluklarla baş etmek zorunda kalan bir babadır. Gardner, özellikle maddi sıkıntılar yaşamaktadır. Yeni evlendiği zamanlarda risk alarak bütün yatırımını kemik yoğunluğu tarayıcısı cihazına yapmıştır. Kendisinin ve ailesinin geçimini sağlamak için bu cihazlardan satmak zorundadır. Ancak bu cihazlardan istediği kadar satamamaktadır. Yaşadığı maddi zorluklardan dolayı ev kirasını ödeyememekte, vergi cezaları ile boğuşup durmaktadır. Sonunda eşi tarafından terk edilmiştir. Tek çocuğu olan oğluna kendi bakmak istemiş ve yanına almıştır. Ancak çocuğu ile yaşarken de evinden çıkarılmış, sonrasında yerleştiği otelden çıkarılmış, evsizlerin kaldığı barınma yerlerinde kalmak zorunda kalmış, hatta oğlu ile bir geceyi tuvalette geçirmek zorunda kalmıştır. Sürekli olarak maddi zorluklarla boğuşan, bir türlü ekonomik durumunu düzeltemeyen Gardner, çareyi bir stajyerlik programına dâhil olmakta aramaktadır. Bir taraftan altı ay boyunca sürecek eğitime devam etmekte, bir taraftan oğluna bakmakta, bir taraftan da elindeki cihazları satmaya çalışmaktadır. Gardner'in yaşamı hep koşuşturmaca ve mücadele ile geçmektedir.

Gardner, yukarıda bahsedilen tüm zorluklara rağmen karakter güçleri bağlamında sahip olduğu karakter güçlerini yaşamındaki bu zorlukları aşmak için işlevsel olarak kullanmaktadır. Gardner, insanîyet erdemi açısından kişilerarası karakter güçlerini çok iyi kullanabilmektedir. Diğer kişilerle rahat bir şekilde iletişime geçmekte, ihtiyacı olan anlarda tanımadığı insanlardan fikir ve yardım alabilmektedir. Yeni ortamlara rahat bir şekilde uyum sağlamakta, insanları etkileyebilmektedir. Bu yönü ile sosyal zekâ karakter gücünü işlevsel olarak kullanabilmektedir. Gardner, çok zor şartlar altında bir yaşam sürse de diğer insanlara karşı iyi yürekli bir duruş sergilemekte ve özellikle en yakın olduğu oğluna karşı ihtiyaçlarını karşılaması, şefkatle yaklaşması, nazik olması iyi yüreklilik karakter gücünü kullandığını göstermektedir. Yine insanîyet erdemi altında yer alan sevmek karakter gücü de onun oğlu ile ilişkisinde özellikle kullandığı ve beslendiği bir alandır. Gardner, tüm bu koşuşturmacada ve zorluklar arasında oğlunu hiç ihmal etmemekte, onunla samimi sohbetler etmekte, babalık görevini yerine getirmekte, oğluna karşı derin bir sevgi beslemektedir.

Ana karakter, aşkınlık erdemi ile bağlantılı olarak özellikle umut karakter gücünü film boyunca sürekli olarak kullanmaktadır. Filmin hemen hemen her anında yaşadığı zorlukların tümüne rağmen sürekli bir umut içerisinde olduğu görülmektedir. Özellikle, her şeyin iyi olacağına ve kendisine güvenmesine dair hem kendisi ve hem yakınları için umudunu sürekli taze tutmaktadır. Yaşadığı zorluklar onu yıldırmamakta, sürekli umut ederek çabalamaya devam etmektedir. Bu bağlamda, içinde bulunduğu zorlu durumlardan çıkmak adına sürekli bir yol denemektedir. Katıldığı stajyerlik programı da geleceğe dair umudunun olduğunun en bariz göstergesi olarak yorumlanabilir. Yine aşkınlık erdemi altında, film boyunca çok işlenirse de Gardner'ın inançlı biri olduğu, özellikle kendisi için büyük önemi olan sınava girmeden önce oğlu ile birlikte kiliseye giderek törene katıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, maneviyat karakter gücünden de yararlanmaktadır. Aşkınlık erdemi altında işlevsel olarak kullandığı bir diğer karakter gücü mizahıdır. Gardner, yaşamındaki tüm bu zorlukların içerisinde zekice cevaplarla bezenmiş mizahi unsurları rahatlıkla yerleştirebilmektedir. Zorlu durumların bile komik yönlerini görebilmekte, doğal espriler yapabilmektedir. Bu yönü hem kendisinin zorluklarla baş etmesinde rahatlamasına fayda sağlamakta hem de çevresindeki kişileri gülümsetmektedir.

Bilgelik erdemi açısından Gardner'ın bilişsel güçlerinden oldukça faydalandığı görülmektedir. Karakterin, içinde bulunduğu zorluklardan çıkabilmesine katkısı olması nedeniyle de öğrenmeye çok istekli olduğunu, yeni bilgiler edinme peşinde koştuğu, öğrendiklerini hayatına uygulamaya çalıştığı, böylece istediği bir hayata ulaşmayı umduğu gözlemlenmektedir. Bilgelik erdemi altında kullandığı karakter güçlerinden bir tanesi merakıdır. Karakter, film boyunca yeni durumlara karşı meraklı, yeni deneyimler elde etme peşinde koşuşturan, araştırmaya hevesli ve öğrenmek için sürekli sorular soran bir görünüm sergilemektedir. Bir diğer karakter gücü olarak özgünlüğü de kullandığı söylenebilir. Karşılaştığı zorluklara karşı kendine özgü çözüm yolları üretebilen, sürekli bir çıkış yolu ortaya koyan bir yapıda görünmektedir.

Cesaret erdemi açısından ana karakter analiz edildiğinde, Gardner'ın yaşadığı tüm zorluklara rağmen amacına ulaşmak için iradeli davrandığı, bu anlamda duygusal güçlerini kullandığı söylenebilir. Özellikle, sebatkârlık karakter gücünü film boyunca etkin bir şekilde kullandığı görülmektedir. Engellere rağmen sürekli devam etmek, iyi olacağına inanmak, pes etmemek, zorluklarla yılmamak, başladığı işi bitirmek, zorlukların bir bir üstesinden gelmek karakterin baskın

özellikleri arasında yer almaktadır. Karakterin diğer taraftan dürüstlük karakter gücüne de sahip olduğu görülmektedir. Karakterin bu kadar zorluklar içerisinde olmasına rağmen yüksek derecede bir yaşam coşkusuna sahip olduğu değerlendirilmektedir. Yaşamın içerisinde sürekli olarak aktif şekilde yer alması, zorluklara karşı yılmıő bir havadan ziyade enerjik ve canlı bir görünüm sergileyerek sürekli mücadelenin içerisinde yer alması, tüm sıkıntlarına rağmen yaşamından keyif alıp mutlu olabilmesi bunun göstergesidir.

Erdemler ve Karakter Güçleri Bağlamında Film Sahnelerinin Analizi

İnsaniyet Erdemi Çatısındaki Karakter Güçleri Açısından Film Sahnelerinin Analizi

Filmin ana karakterinin kişilerarası karakter güçlerini çok iyi şekilde kullandığı görülmektedir. Bu bağlamda, insaniyet erdemi altında yer alan karakter güçlerini işlevsel olarak yaşamındaki zorlukları aşmada kullanmaktadır. Gardner, sosyal zekâsı yüksek bir birey olarak görülmektedir. Bu yönü, filmin birçok yerinde karşımıza çıkmaktadır. Kendisi için çok önemli gördüğü stajyerlik eğitimine başvurusunu evrak üzerinden yapmak yerine değerlendirme ile ilgilenen kişiyi beklemesi, onunla bizzat tanışarak doldurduğu evrağı kendisine elden teslim etmesi bunlardan bir tanesidir. Yine aynı üst düzey görevlinin hiç vakti olmadığı için onunla bir türlü görüşmemektedir. Bir fırsat bulup onu denk getirmiş ancak yönetici taksiiye binip bir yere yetişmesi gerektiğini belirtmiştir. Gardner, sırf yönetici ile görüşmek için kendisinin de aynı tarafa gittiğini ifade ederek beraber gidebileceklerini böylece ekstra zaman almadan görüşebileceklerini ifade etmiştir. Bu şekilde kendisi için önemli bir görüşmeyi taksiiye gerçekleştirmiş ve yöneticiyi etkilemeyi başarmıştır. Yine stajyerlik eğitiminde iken görüşme için randevu alıp görüşmeyi kaçırdığı üst düzey bir şirket yöneticisinin özel olarak evine gitmiş, özrünü iletmiştir. Bu girişimi ile maç daveti almış, gittikleri maçta bu kişi ile bir iş bağlayamasa da orada yeni tanıştığı birçok kişi ile iş bağlamış ve şirketine para kazandırmıştır. Filmin genelinde, Gardner'ın kemik yoğunluğu tarayıcısı satmak için birçok kişi iletişime geçtiği, bu kişilere karşı nazik davrandığı ve gayet olumlu diyaloglar içerisinde olduğu görülmektedir. Tüm bu sahnelerden görüldüğü gibi ana karakterin filmin birçok yerinde sosyal zekâ karakter gücünü baskın bir şekilde kullandığı anlaşılmaktadır. Bu açıdan, ana karakterin kişilerarası ilişkilerde gayet iyi becerilere sahip olduğu, zorluklarla baş etmesinde bu yönünden çok sık

destek aldığı, sosyal desteği işlevsel olarak kullandığı, diğer insanları rahat bir şekilde etkilediği görülmektedir.

İnsaniyet erdemi altında kullanılan diğer karakter güçleri iyi yüreklilik ve sevmedir. Ana karakterin özellikle oğluna karşı bu karakter güçlerini kullandığı görülmektedir. Tüm zorluklara rağmen bu zorlu hayat mücadelesinin içerisinde hiçbir zaman oğlunu ihmal etmemekte, elindeki şartlar el verdiğince onunla hep ilgilenmektedir. Oğluna karşı ayrı bir sevgi bağı içerisinde olduğu görülmektedir. Bu sevgi ile bağlantılı olarak ona karşı şefkatli, ilgili, değer veren ve iyi yürekle yaklaşan bir tavır içerisindedir. Ayrılma kararı almalarına rağmen oğluna hem kendisinin hem eşinin daha iyi bakabileceğini bildiği için oğlunun kendisi ile kalma kararını alması bu durumun en açık göstergesidir. Film boyunca oğlunun sorularına içten bir şekilde cevaplar vermekte, ona ilgi ile yaklaştığı gözlemlenmektedir. Kemik yoğunluğu tarayıcısını tamir etmek amacıyla ışığın olduğu yere giderken oğlunun korktuğunu fark edip o rahatlayıncaya kadar onunla iletişim halinde olması yine diğer bir örnek sahnedir. Bir başkasında, evsizler barınma yerinde kaldıkları gece yatmadan önce oğlunun kendisine iyi bir baba olduğu söylemesi de ona karşı sevgisinin ispatı niteliğindedir. Sonrasında, her ikisinin birbirine sevdiklerini söylemeleri aralarındaki kuvvetli sevgi bağını göstermektedir.

Aşkınlık Erdemi Çatısındaki Karakter Güçleri Açısından Film Sahnelerinin Analizi

Film boyunca Gardner'ın işlevsel olarak kullanıldığı görülen baskın karakter güçlerinden birisi de umuttur. Gardner'ın yaşadığı zorluklarla baş etmesinde en sık başvurduğu karakter gücü umut olarak yorumlanabilir. Her zorluktan bir çıkış olabileceği, aktif şekilde seçenekleri değerlendirdiği, hep bir çıkış kapısı aradığı görülmektedir. Ana karakterin film boyunca umudunu hiç kaybetmediği, filmin sonunda istediği hayata ulaştığı, bunun için hep aktif şekilde mücadele ederek umut ettiği görülmektedir. Eşine de tüm zorlukları yaşadığı dönemde her şeyin iyi olacağını, bir şekilde bunları halledeceklerini söylediği diyaloglar örnek olarak gösterilebilir. Oğlu ile arasında geçen kendisine güvenmesini istediği, sorunlara çözüm yolları bulacağını belirttiği sahneler de geleceğe dair beslenen umudun göstergesidir. Özellikle, hem kendi ve oğlunun geçimini sağlamak için çalışması, barınacak yer araması, bir taraftan oğlu ile ilgilenmesinin yanında maaş almayacak olmasına ve sadece bir kişi kabul edilecek olmasına rağmen stajyerlik programına

katılmayı kabul etmesi de bunun göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, yemek yerken veya gece oğlu uyuduktan sonra bile çalışmaya devam ettiği görülmektedir. Diğerlerinin daha uzun sürede arama yapıp müşterilerden kazanç sağladığı durumlarda, Gardner işini daha kısa sürelerde yapmak durumunda olmasına rağmen bunu başarı ile yürütmüştür. Tüm bunları aynı anda yürütmesi, enerjik olması hep geleceğe dair beslediği umut sayesinde. Umudun, Gardner'ın zorluklarla baş etmesinde, hayatını sonunda daha iyi bir şekilde dönüştürmesinde tutunduğu dal olmuştur. Belki de içinde bulunduğu tüm zorlukları umut karakter gücüne sika sıkaya sarılmasına borçludur.

Gardner'ın aşkınlık erdemi altında kullandığı diğer karakter güçlerinin mizah ve maneviyat olduğu belirtilebilir. Özellikle mizah karakter gücünün, filmin bazı yerlerinde kullanıldığı görülmektedir. Ana karakterin çok rahat bir şekilde duruma özgü doğal espriler yapabildiği, bu açıdan insanları etkileyebildiği görülmektedir. Staj başvurusu kabul görüşmesine, boya yaptığı ve nezarete kaldığı için zaman kısıtlılığı nedeniyle boyalı kıyafetlerle katılmak durumunda kalmıştır. Görüşmenin ilerleyen aşamalarında, karşısındaki heyet tarafından kendisine, "Karşınızda gömleği olmayan bir kişinin iş görüşmesine geldiğini görürseniz, ne dersiniz?" şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Gardner, bu soruya zekice bir esprile "Pantolonu çok iyiydi" şeklinde yanıt vererek hem heyeti güldürmüş hem de etkileyici bir izlenim bırakmayı başarmıştır. Bu durum, Gardner'ın en zorlu koşullarda bile olayların mizahi yönünü görebilme yeteneğini ve çevresindekileri güldürebilme becerisini göstermektedir.

Filmde sıkça karşılaşılsa da Gardner'ın inançlı bir birey olduğu ve maneviyat karakter gücünü kullandığı görülmektedir. Kendisi için hayati öneme sahip olan ve daha iyi bir yaşama kavuşma hedefinde önemli bir adım olan stajyerlik programından başarıyla mezun olma sürecinde, sınava girmeden önce tüm çabasını ortaya koyduktan sonra oğlu ile birlikte kiliseye giderek dua ettiği gözlemlenmiştir.

Bilgelik Erdemi Çatısındaki Karakter Güçleri Açısından Film Sahnelerinin Analizi

Ana karakterin bilişsel karakter güçlerini barındıran bilgelik erdeminden oldukça faydalandığı görülmektedir. Bu bağlamda, Gardner'ın baskın bir şekilde kullandığı karakter güçlerinden birisini merak oluşturmaktadır. Gardner, film

boyunca oldukça meraklı davranışlar sergilemektedir. Yeni durumlara karşı oldukça ilgili, yeni yaşantılara açık, sürekli keşfedip öğrenmek isteyen, çoğunlukla sorular soran bir rolde olduğu gözlemlenmektedir. Gardner'ın borsa şirketinin önüne yaklaşan lüks bir arabanın sahibine ne iş yaptığını ve bunu nasıl başardığını sorması, ardından aldığı cevabın etkisiyle borsa aracılığı mesleğini merak ederek bu işi nasıl yapabileceğini araştırmaya başlaması, onun bu mesleğe yönelmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Görüldüğü gibi merak karakter gücü sayesinde yönelmek istediği alanı rahatlıkla bulabilmiştir. Çünkü bu alanda kişinin insanlarla ve sayılarla arasının iyi olmasının yeterli olduğu cevabını almış ve bu özelliklerin kendisinde olduğunun farkında vararak bu mesleğe yönelmiştir. Bir diğer sahnede evinde gördüğü zekâ küpüne ilişkin merakla ardı ardına sorular sorması, onunla ilgili televizyon programını ilgi ile izlemesi ne kadar meraklı olduğu göstermektedir. Neticede zekâ küpüne merak salmış, nasıl yapabileceği ile ilgili akıl yürüterek denemeler yapmıştır. Bunun sonucunda da şirketin üst düzey yöneticilerinden birisini taksi yolculuğu sırasında oldukça etkilemiş ve kendisi ile görüşmek için randevuyu alabilmiştir. Yine bu durum da şirkete kabul edilmesinde önemli bir anı oluşturmaktadır.

Bilgelik erdemi altındaki diğer karakter güçlerinin öğrenme aşkı ve özgünlük olduğu görülmektedir. Ana karakterin yeni bilgiler öğrenmeye ve bunları içinde bulunduğu zorluklardan kurtulmak için uygulamaya çalışma çabası film boyunca kendini hissettirmektedir. Bu açıdan karakterin öğrenmeye oldukça açık olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle stajyerlik programına girdiği andan itibaren bu karakter gücünü oldukça çok kullandığı söylenebilir. Sonuçta, borsa aracılığı ile daha öncesinde hiçbir bilgisi olmadığı konuları yeni öğrenmektedir. Ama karakterin bu altı aylık süreç boyunca tüm zorluklara rağmen programa oldukça yüksek düzeyde adapte olduğu, bilgileri öğrenmek için oldukça hevesli olduğu, kendisinden istenenleri yerine getirmeye uğraştığı gözlemlenmektedir. Zorluklardan çıkış anlamında kullandığı karakter güçlerinden birisi özgünlüktür. Karakterin içinde bulunduğu zorlu şartlara kendine göre özgün yollar bulduğu söylenebilir. Gardner'ın oğlu ile otelden de atılıp kalacak yer bulamadığı gecede metroda çaresiz bir şekilde beklerken aklına özgün bir fikir geldiği görülmektedir. Elindeki kemik yoğunluğu tarayıcısını bir zaman makinesi gibi hayal ederek oğlunu eğlendirmekte, bu oyunu çok gerçekçi bir şekilde sürdürmekte ve eski çağlara gittiği fikrini bulmasını sağlamaktadır. Sonrasında, oğluna güvenli yer bulmaları gerektiğini söyleyerek bunun mağara olduğunu ifade etmesi, metrodaki

tuvaleti oyun içerisinde oğluna mağara gibi göstererek gece boyunca orada kalmalarını sağlaması özgünlüğe örnek olarak gösterilebilir.

Cesaret Erdemi Çatısındaki Karakter Güçleri Açısından Film Sahnelerinin Analizi

Gardner'ın film boyunca karşısına çıkan tüm engellere rağmen bunları aşmak adına duygusal karakter güçlerini kullandığı görülmektedir. Özellikle, çok fazla sıkıntısı olmasına ve bunlarla mücadele edecek zaman ve enerjisinin az olmasına rağmen risk alarak stajyerlik programını kabul etmesi cesaret erdemi ile bağdaştırılabilir. Gardner'ın, sebatkâr bir yapıya sahip olduğu, yaşadığı zorluklarla baş etmek adına sabırla mücadele ettiği, başladığı işlerini tamamlamaya çalıştığı, her zorluğu aştıkça keyif aldığı söylenebilir. İçinde bulunduğu zorlukların üstesinden gelmesi adına en sık kullandığı karakter güçlerinden birisinin sebatkârlık olduğu değerlendirilmektedir. Filmde bu karakter gücüne örnek olabilecek birçok durum bulunmaktadır. Birisinde, şirket yöneticisi ile takside bulunduğu ortamda zekâ küpünü şirket yöneticisi çözememektedir. Gardner da çözebileceğine inanarak zekâ küpünü istemekte ve çözmeye çabalamaktadır. Bu sırada yönetici bunu yapamayacağını, kimsenin de yapamayacağını söylemektedir. Bu söylemlere rağmen Gardner taksi durana kadar yapabileceğine inanmaktadır. Mücadele etmekte, başarmak için sonuna kadar denemektedir. Sonunda, zekâ küpünü çözmeyi başarmakta ve yöneticiyi etkilemektedir. Buna benzer içerikte başka bir sahnede ise oğlu ile basket oynarken “sadece bir topla zamanını geçirme başka şeyler de yap” demesi üzerine oğlu üzülme ve oynamayı bırakmaktadır. Bunun üzerine Gardner, oğluna “Birinin sana bir şeyler yapamazsın demesine izin verme, hatta benim bile. Bir hayalin varsa onu koruman gerek. İnsanlar bir şeyler yapamaz, sonunda yapamayacağını söyler. Bir şeyler yapmak istiyorsan onu zorla al. Kimsenin engel olmasına izin verme.” şeklinde öğüt vermektedir. Görüldüğü gibi bu konuşmada kişinin hayallerine ulaşması için azimli bir şekilde davranması gerektiğinin önemi vurgulanmaktadır. Gardner hem kendi hem de oğlu için diğerlerinin yapamazsın demesini önemsememeyi, sonuna kadar sebatkâr bir şekilde gitmesi gerektiğini düşünmektedir. Çok çarpıcı anlardan birisi Gardner'ın şirkete kabul edildiğini karşısındaki heyetten öğrendiği andır. Gardner, bunu elde etmenin hiç de kolay olmadığını ifade ederken gözleri dolmaktadır. Aslında bu yolculuğun her anı mücadeleyle doluydu diyerek sürekli olarak sebat gösterdiğini ifade etmek istemektedir. İstediklerini elde etmenin

zorluğunu ve bu süreçte çok çaba harcadığını vurgulamaktadır. Bu, tam anlamıyla bir sebatkarlık ifadesidir.

Karakterin dürüstlük karakter gücüne sahip olduğu da gözlemlenmektedir. Filmin birçok yerinde ilişki içinde olduğu kişilere içinde bulunduğu durumu olduğu gibi aktarmış olması göze çarpmaktadır. Zorluklarına rağmen bunu sağlamayı başarabilmiştir. Örnek bir sahne olarak, Gardner'ın şirket görüşmesine katıldığında heyetin karşısına kötü bir kılık ve kıyafetle çıkmasını açıklaması verilebilir. “Burada, şimdi sizler benden takım çalışması, liderlik gibi kulağa hoş gelecek açıklamalar bekliyorsunuz ama gerçek şu ki buraya vergi borçlarımdan dolayı girdiğim nezaretten koşturarak geliyorum, öncesinde de boya yapıyordum” şeklinde bir açıklama yapmıştır. Görüldüğü gibi, kendisi için çok önemli olan bir görüşmede karşı tarafın istediği gibi değil aslında olanı olduğu gibi aktararak dürüst olma cesaretini göstermiştir. Gardner, tüm zorluklara rağmen film boyunca, enerjik, mücadeleyi seven, kendi tabiri ile mutlu olmayı başarabilen bir görünüm sergilemektedir. Bu yönü ile yaşam coşkusu karakter gücünü kullanmaktadır. Filmin son kısmında şirkete kabul edildikten sonra yaşadıkları da buna örnek olarak gösterilebilir. Şirkete kabul edildiği haberini aldıktan sonra dışarı çıkan Gardner, yoğun bir duygu yüküyle ve yüzündeki mutluluk ifadesiyle kendini alkışlar. Bu an, onun ne kadar coşkulu olduğunu ve sevinçten adeta kendinden geçtiğini gösteren etkileyici bir sahnedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Psikolojide, bireyin sadece sorunlarına odaklanma bakış açısına eleştiri olarak ortaya çıkan pozitif psikolojinin en önemli araştırma konularından bir tanesi karakter güçleridir. Bireyin zayıf yönleri olduğu kadar güçlü yönleri olduğu belirtilmektedir. Bu bağlamda, pozitif psikoloji çatısı altında bireyin güçlü yönleri, erdemler ve karakter güçleri sınıflaması altında incelenmiştir (Peterson ve Seligman, 2004). Bu çalışmada, “Umudunu Kaybetme” filminin erdemler ve karakter güçleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Türkiye’de ruh sağlığı alanında farklı kuramlara ilişkin film analizi yapılmış olmasına rağmen (Aydın, 2023; Enise ve Gedik, 2023; Farajı ve Yılmaz, 2023; Hümeýra ve Bingöl, 2023; Topbaş ve Şimşek, 2023) erdemler ve karakter güçleri açısından film analizinin yapılmamış olduğu saptanmıştır. İlgili filmin ise farklı konu alanlarında analizi yapılmış olmasına rağmen (Kavut, 2021; Pietresz, 2020; Subagyo, 2023; Turgut,

2019; Zarkasy, 2020) erdemler ve karakter güçleri açısından analizinin yapılmadığı görülmektedir.

“Umudunu Kaybetme” filminde, oğlu ile çeşitli zorluklarla baş etmek zorunda kalan Gardner’in hayatı ele alınmaktadır. Filmde, yaşanan birçok zorluğa rağmen hep mücadele eden, umudunu yitirmeyen bir karakter sergilenmektedir. Karakter mücadelesinin sonunda da umut ettiğine ulaşmaktadır. Gardner’ın yaşadığı zorluklarla baş etmesinde ve istediği hayatı elde etmesinde var olan karakter güçlerini etkin bir şekilde kullanması oldukça etkili olmuştur. Bu çalışmada, hem filmin karakterinin kullandığı erdemler ve karakter güçlerine yer verilmiş hem de bu karakter güçlerini kullandığı sahneler analiz edilmiştir. Gardner’ın kişilerarası karakter güçlerini ifade eden insanîyet erdemini işlevsel olarak kullandığı görülmektedir. Bu erdem altında, sosyal zekâ başta olmak üzere, sevmeye ve iyi yüreklilik karakter güçlerini kullanmaktadır. Ana karakter, aşkınlık erdemi altında, özellikle umut karakter gücünden oldukça beslenmektedir. Yine, mizah ve maneviyat bu erdem altındaki karakter güçleri olarak ifade edilebilir. Gardner, bilişsel güçlerini içeren bilgelik erdeminden de oldukça faydalanmaktadır. Bu erdem altında yer alan, merak, öğrenme aşkı, özgünlük sıkça başvurduğu karakter güçlerindedir. Cesaret erdemi altında ise sebatkârlığı oldukça işlevsel kullanmakla birlikte, yaşam coşkusu ve dürüstlüğü de yer vermektedir.

Okul psikolojik danışmanlığı kapsamında öğrencilerle yürütülecek bireysel ve grupla psikolojik danışma ve psikoeğitim çalışmalarında pozitif psikoloji bağlamında karakter güçleri odaklı uygulamalar yapılabilir. Bu uygulamalardan bir tanesi olarak bu çalışmada yer alan filmin analizinden yarar sağlanabilir (Demir ve Murat, 2021b; Niemiec ve Wedding, 2018). Böylelikle somut film sahneleri değerlendirilerek öğrencilerin karakter güçlerinin farkına varması ve kullanabilmesi teşvik edilebilir. Bununla birlikte öğrenci velileri ve öğretmenler de ilgili çalışmadan karakter güçlerini desteklemek için faydalanabilir. Bu çalışma ile ruh sağlığı alanında eğitim alan öğrencilerin genel olarak pozitif psikoloji yaklaşımını, özelde ise erdemler ve karakter güçleri bakış açısını somut bir şekilde kavramalarına ve sınıflamada yer alan karakter güçlerini daha iyi anlamalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Acar, T., & Voltan Acar, N. (2013). Babam ve Oğlum filminin çok kuşaklı/kuşaklararası aile terapisinin temel kavramları açısından değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 37–53.
- Aslan, M. (2022). Psikolojik sermayenin film analizi yöntemiyle incelenmesi. *International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies*, 8(42), 406–414.
- Aydın, N. T. (2023). Bilişsel davranışçı terapi kuramı bağlamında Yeraltı filminin analizi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 7(13), 1–17.
- Boniwell, I. (2012). *Positive psychology in a nutshell: The science of happiness*. McGraw-Hill Open University Press.
- Boyacı, M., & İlhan, T. (2016). Bilişsel davranışçı terapi yaklaşımının film analizi yöntemiyle incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 734–746.
- Bozdağ, Y. (2018). Film analizi yöntemi ile aile terapileri: Gilbert'in hayalleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 87–95.
- Candan, F. (2022). Sinemada kahramanın travması: Acıların Kadını'na psikanalitik bir bakış (Bergen Filmi Örneği). *Türkiye Film Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 72–86.
- Çelikel, B. (2021). Transaksiyonel analiz yaklaşımı bağlamında bir film analizi: Ölü Ozanlar Derneği. *Sosyal Sağlık Dergisi*, 1(1), 21–44.
- Demir, R., & Murat, M. (2021a). Okulda güçlü yönlerin keşfedilmesi ve desteklenmesi. İçinde G. Arslan & M. Yıldırım (Ed.), *Okulda pozitif psikoloji kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi.
- Demir, R., & Murat, M. (2021b). Öğrencilerin güçlü yönlerinin/karakter güçlerinin keşfedilmesine yönelik sınıf içi uygulama önerileri. *Humanistic Perspective*, 3(3), 737–752.
- Demir, R., & Türk, F. (2020). Pozitif psikoloji: Tarihçe, temel kavramlar, terapötik süreç, eleştiriler ve katkılar. *Humanistic Perspective*, 2(2), 108–125.
- Demir, R., Aydoğan, M., & Murat, M. (2022). Güçlü yönler/karakter güçleri temelli okul müdahale programı. *Humanistic Perspective*, 4(3), 568–588.
- Demir, R., Aykut, K., Katmer, A. N., & Özkamalı, E. (2021). Yaşantısal/insancıl, yapısal ve psikoanalitik aile danışmanlığı kuramları ile Vavien filminin analizi. *Gaziantepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 208–232.
- Derin, S., & Voltan Acar, N. (2016). Analitik terapi bağlamında film analizi: Tehlikeli İlişki. *Journal of International Social Research*, 9(45), 449.
- Eades, J. M. F. (2008). *Celebrating strengths: Building strengths-based schools*. Capp Press.
- Enise, U., & Gedik, M. (2023). Transaksiyonel analiz ve sosyal hizmet bağlamında bir film analizi: Evlilik Hikâyesi. *Toplumsal Politika Dergisi*, 4(2), 108–130.
- Farajı, H., & Toksoy, S. (2022). Psikanalitik çerçeveden bir film analizi: Dog Tooth. *Muhakeme Dergisi*, 5(2), 56–65.
- Farajı, H., & Yılmaz, M. (2023). Borderline kişilik bozukluğunun “Masumiyet”i ve “Kader” i: Bir film analizi. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 9(1), 67–89.
- Hefferon, K., & Boniwell, I. (2014). *Pozitif psikoloji: Kuram, araştırma ve uygulamalar*. T. Doğan (Çev. Ed.), Nobel Akademik Yayıncılık.
- Hümeýra, A., & Bingöl, T. (2023). “Soul” filminin kabul ve kararlılık terapisi bağlamında incelenmesi. *Journal of Sustainable Education Studies*, 4(3), 224–231.

- Katmer, A. N., Demir, R., Aykut, K., & Özkamalı, E. (2021). Marriage Story (Evlilik Hikayesi) filminin yapısal ve psikoanalitik aile danışmanlığı kuramlarına dayalı incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 5(9), 21–30.
- Kavut, S. (2021). Kişilerarası iletişim ışığında izlenim yönetimi ve izlenim yönetimi taktikleri: Umudunu Kaybetme filmi örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 269–285.
- Kızılay, Z., & Bayram, S. (2022). Ahlat Ağacı filminin söylem analizi ve genel film sahneleri üzerinden psikanalitik değerlendirmesi. *Türk Eğitim Değerlendirmeleri Dergisi*, 1(1), 85–97.
- Mert, A., & Soyer, B. (2014). “Kevin Hakkında Konuşmalıyız” filminin Bowlby’nin çocukluk dönemi bağlanma stilleri ve Minuchin’in yapısal aile sistemleri yaklaşımı temel kavramları kullanılarak değerlendirilmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 100–115.
- Mustafalia, A. (2012). *The need for hardworking in order to be successful in Gabriele Muccino’s The Pursuit Of Happiness: An individual psychological perspective* [Doctoral dissertation, Universitas Muhammadiyah Surakarta].
- Nadir, U. (2013). Aile danışmanlığı eğitiminde popüler filmlerin kullanımı ve yapısal aile terapisi kuramı ile Dalgaların Prensi filminin analizi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 129–143.
- Nazlı, S. (2022). Çok kültürlü aile psikolojik danışması bağlamında sistemik kuramların değerlendirilmesi: Vavien filmi analizi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 5(2), 1–34.
- Niemiec, R. M., & Wedding, D. (2018). *Filmlerle pozitif psikoloji: Karakter güçlerini geliştirmek için filmlerden yararlanma*. G. Kafa (Çev.). Kaknüs Yayınları.
- Özdemir, M. B. (2022). Gerçeklik terapisi açısından Gelecek Günler filminin analizi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 6(12), 93–110.
- Öztürkler, M., & Karaaziz, M. (2021). Beyaz Şeytan filminin bilişsel davranışçı psikoterapi perspektifinden değerlendirilmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(4), 298–303.
- Pak, M. D., & Öztürk, B. (2019). Yapısal aile terapisi kuramı ekseninde "İstanbul Gelin" dizisinin analizi. *Journal of International Social Research*, 12(65), 1202–1208.
- Park, N., & Peterson, C. (2008a). Positive psychology and character strengths: Application to strengths-based school counseling. *Professional School Counseling*, 12(2), 85–92.
- Park, N., & Peterson, C. (2008b). The cultivation of character strengths. IN M. Ferrari, & G. Poworowski (Eds.), *Teaching for wisdom*. Erlbaum.
- Peterson, C. (2000). The future of optimism. *American Psychologist*, 55(1), 44–55.
- Peterson, C., & Park, N. (2004). Classification and measurement of character strengths: Implications for practice. In P. A. Linley, & S. Joseph (Ed.), *Positive Psychology in Practice*. John Wiley & Sons, Inc..
- Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. American Psychological Association & Oxford University Press.
- Pietresz, M. C. P. (2020). *An analysis of self-reliance in "The Pursuit of Happiness" movie script*. [Doctoral dissertation]. Widya Mandala Catholic University Surabaya.
- Puspaningrum, A. S. (2011). *Chris Gardner’s personality to have a better life in Gabriele Muccino’s The Pursuit of Happiness movie (2006): A psychoanalytic approach*. [Doctoral dissertation, Universitas Muhammadiyah Surakarta].
- Seligman, M. E. P. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5–14.

- Seligman, M. E. P. (2002). Positive psychology, positive prevention and positive therapy. In C.R. Snyder, & S. J. Lopez (Ed.), *Handbook of Positive Psychology*. Oxford University Press.
- Serter, S. S. (2021). Psikanalitik kuramın sinemadaki yansımaları: Aynadaki Ötekimiz ve Biz (Us, 2019). *Kültür ve İletişim*, 24(47), 190–226.
- Subagyo, M. A. S. (2023). *A study of the main character in the movie The Pursuit of Happiness (2006): A perspective through Abraham Maslow's theory of hierarchy of needs*. [Doctoral dissertation, Universitas Negeri Malang].
- Şenol Durak, E., & Fıfıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile Virginia Satir aile terapisi yaklaşımına bir bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 43–62.
- Topbaş, Z. S., & Şimşek, N. (2023). Transaksiyonel analiz kuramı kapsamında bir film incelemesi: Kış Uykusu. *Humanistic Perspective*, 5(3), 1026–1048.
- Tura, G., & Gül, B. (2020). Yapısal aile sistemleri yaklaşımı açısından Türk sinemasında aile filmleri: Münir Özkul ve Adile Naşit filmleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 213–221.
- Turgut, A. Ş. (2019). Umudunu Kaybetme filminin yoksulluk olgusu bağlamında değerlendirilmesi. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 3(1), 108–119.
- Tümlü, G. Ü., & Acar, N. V. (2014). “İssız Adam” filminin gerçeklik terapisine dayalı incelenmesi. *İnsan & İnsan*, 2(1), 62–73.
- Wijayanti, N. A. (2010). *The need for hard-working to achieve a successful life in Gabriele Muccino's The Pursuit of Happiness (2006) movie: A sociological approach*. [Doctoral dissertation, Universitas Muhammadiyah Surakarta].
- Yazgan, A. M. (2023). Kişilerarası ilişkilerin analizi: Film, Yeşil Kitap. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 9(1), 53–60.
- Yıldırım, O., & Kumcağız, H. (2022). Kısa süreli dinamik psikoterapi yaklaşımının film analizi yöntemiyle incelenmesi. *Neşebir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(1), 601–618.
- Yıldırım ve Şimşek (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2017). Yapısal aile terapisinin temel kavramlarıyla Gelin filminin incelenmesi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 157–176.
- Yıldız, Y. (2020). “Amerikan Güzeli” filminin akılcı duygusal davranışçı terapi ve bilişsel terapinin bazı kavram ve görüşleri açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 219–232.
- Zarkasy, K. A. (2020). A study of superiority complex in Chris Gardners The Pursuit of Happiness. *Journal of Gender and Children Studies*, 2(1), 55–68.
- Zengin, E. (2019). Transaksiyonel analiz ego durumlarının iletişime etkisi bağlamında “Ters Yüz” filminin analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 30–51.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Yazarlar.

Ramazan DEMİR, (Yazışmalardan sorumlu yazar). Dr. Psikolojik Danışman, Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye, rdemir3303@gmail.com

Abdulkadir TOPRAK, Psikolojik Danışman, Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye, kdtoprak@gmail.com

Kenan TEL, Uzman Psikolojik Danışman, Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye, kenantel1219@gmail.com

Ali AKYÜZ, Psikolojik Danışman, Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye, akyuzali33@gmail.com

Türkan ATEŞ ERDEM, Psikolojik Danışman, Millî Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye, trksareme@gmail.com

(Bu çalışma, 16-19 Mayıs 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen 25. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.)

Authors.

Ramazan DEMİR, (Corresponding author), Dr. Psychological Counselor, Ministry of National Education, Mersin, Türkiye, E-posta: rdemir3303@gmail.com

Abdulkadir TOPRAK, Psychological Counselor, Ministry of National Education, Mersin, Türkiye, E-posta: kdtoprak@gmail.com

Kenan TEL, Psychological Counselor, Ministry of National Education, Mersin, Türkiye, E-posta: kenantel1219@gmail.com

Ali AKYÜZ, Psychological Counselor, Ministry of National Education, Mersin, Türkiye, E-posta: akyuzali33@gmail.com

Türkan ATEŞ ERDEM, Psychological Counselor, Ministry of National Education, Mersin, Türkiye, E-posta: trksareme@gmail.com

(This study was presented as an oral presentation at the 25th International Psychological Counseling and Guidance Congress held on May 16-19, 2024.)

Etik Kurul İzni / Ethics Committee Approval

“Pozitif Psikoloji Temelli Erdemler ve Karakter Güçleri Bağlamında “Umudunu Kaybetme” Filminin Analizi” başlıklı bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanıldığı için etik kurul izni alınmasına ihtiyaç duyulmadığı araştırmacılar tarafından beyan edilmiştir.

In this study titled “Analysis of the Movie “The Pursuit of Happiness” from the Perspective of Virtues and Character Strengths in the Context of Positive Psychology”, the researchers have stated that there is no need to obtain ethics committee approval as the document analysis method was used.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

No conflict of interest was reported by the authors.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

No funding has been received.

Teşekkür / Thanks

Araştırma sürecindeki desteklerinden dolayı Anamur Rehberlik ve Araştırma Merkezine, Anamur İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne teşekkür ediyoruz.

We would like to thank Anamur Guidance and Research Center and Anamur District Directorate of National Education for their support during the research process.

ORCID

Ramazan DEMİR <https://orcid.org/0000-0002-3864-558X>

Abdulkadir TOPRAK <https://orcid.org/0009-0005-2118-2776>

Kenan TEL <https://orcid.org/0009-0008-6924-6718>

Ali AKYÜZ <https://orcid.org/0009-0004-8955-4380>

Türkan ATEŞ ERDEM <https://orcid.org/0009-0001-6523-7450>

Extended Abstract

Analysis of the Movie “The Pursuit of Happiness” from the Perspective of Virtues and Character Strengths in the Context of Positive Psychology

Introduction: In the history of psychology, problem-focused approaches focus on the problems of the individual. Problem-focused approaches aim to eliminate or reduce the individual's existing distress. But it is not enough to define a healthy person as someone who does not have any problems. However, the individual must be in a state of well-being in all areas. The positive psychology approach has criticized this aspect in psychology and aims to fill the gap here (Demir & Türk, 2020; Hefferon & Boniwell, 2014; Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). In the classroom guidance program published by the Ministry of National Education (2020), positive psychology is mentioned, and the importance of character strengths is stated. Class guidance activities based on character strengths are included in the program. Character strengths can be supported through both general and classroom practices in the school environment. One of the practices to support character strengths is movies. Thus, the character strengths of adolescent students can be supported (Demir, Aydoğan & Murat, 2022; Demir & Murat, 2021a, Demir & Murat, 2021b).

Method: In this study, it is aimed to examine the movie “The Pursuit of Happiness”. In the research, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. The relevant movie scenes constitute the research data. In this context, about the film, actors, characters and the flow of events are mentioned.

Results: In the movie “The Pursuit of Happiness”, Gardner's life is exhibited. Gardner has to struggle with various difficulties with his son. Gardner is a character who struggles and does not lose hope despite the difficulties. Gardner's use of character strengths has been very effective in struggle with difficulties. Thus, Gardner had a successful and happy life at the end of the movie. Movie characters and movie scenes were analyzed in terms of virtues and character strengths. As a result of the analysis; under the virtue of humanity, social intelligence, love and kindness; under the virtue of transcendence, hope, humor and religiousness; under the virtue of wisdom, curiosity, love of learning, originality; under the virtue of courage, persistence, zest and honesty have been identified.

Discussion & Conclusion: Positive psychology emerged as a criticism of the individual focusing only on his problems. One of the most important research topics of positive psychology is character strengths. In this context, positive psychology examines the individual's strengths under the classification of virtues and character strengths. In this study, it is aimed to examine the movie “The Pursuit of Happiness”.

One of the practices to support character strengths is movies. When the literature was scanned, it was determined that the film was not analyzed in terms of virtues and character strengths.

This study can be used for adolescent students to support their character strengths in the school environment. Additionally, adult individuals can gain awareness of their own character strengths and use them functionally. It can also be used in training for field students on subjects such as positive psychology, virtues and character strengths, and movie analysis. It can also be used as a supporting element by practitioners in both individual and group counseling sessions.